

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

---

Contents

7 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां
सप्तमं काण्डं

3

7.5 सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः –

सत्रविशेषाभिधानं.....3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

7 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां सप्तमं काण्डं

7.5सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – सत्रविशेषाभिधानं

7.5.1.1

गावो वा एतत् सत्र-मासताशृङ्गाः सतीः शृङ्गाणि नो जायन्ता इति
कामेन तासां दशमासा निषण्णा आसन्नथ शृङ्गाण्यजायन्त
ता उदतिष्ठन्नराथस्मेत्यथ यासां नाजायन्त ताः सँवथसर-
माप्त्वोदतिष्ठ-न्नराथस्मेति यासां चाजायन्त यासां च न ता उभयीरु-
दतिष्ठ-न्नराथस्मेति गोसत्रं वै - [ ] 1

7.5.1.1 - Padam

गावः । वै । एतत् । सत्रम् । आसत । अशृङ्गाः । सतीः । शृङ्गाणि ।
नः । जायन्तै । इति । कामेन । तासाम् । दश । मासाः । निषण्णा
इति नि - सन्नाः । आसन् । अथ । शृङ्गाणि । अजायन्त । ताः ।
उदिति । अतिष्ठन् । अराथस्म । इति । अथ । यासाम् । न ।

अजायन्त॑ । ताः॑ । सँव॑थ्सरमिति॑ सं – व॒थ्सर॑म् । आप्त्वा॑ । उदिति॑ ।
 अति॑ष्ठन् । अ॒राथ्स॑म् । इति॑ । या॒साम्॑ । च॑ । अजायन्त॑ । या॒साम्॑ ।
 च॑ । न॑ । ताः॑ । उ॒भयीः॑ । उदिति॑ । अति॑ष्ठन् । अ॒राथ्स॑म् । इति॑ ।
 गो॒सत्र॑मिति॑ गो – स॒त्रम्॑ । वै । 1 (50)

7.5.1.2

सँव॑थ्सरो य ए॒वं वि॒द्वाँसः॑ सँव॑थ्सर-मु॒पय॑न्त्य॒ध्नुव॑न्त्येव तस्मात्
 तू॒परा॑ वा॒र्षिकौ॑ मा॒सौ प॑र्त्वा चरति स॒त्राभि॑जित॒ह्यस्यै॑ तस्मात्
 सँव॑थ्सरसदो यत् किं च गृ॒हे क्रि॑यते तदाप्त-मव॒रुद्ध-म॑भिजितं
 क्रि॑यते समु॒द्रं वा ए॒ते प्र॑ प्लवन्ते ये सँव॑थ्सरमु॒पय॑न्ति यो वै
 समु॒द्रस्य॑ पा॒रं न प॑श्यति न वै स तत् उदेति सँव॑थ्सरो – [ ] 2

7.5.1.2 - Padam

सँव॑थ्सर इति॑ सं – व॒थ्सरः॑ । ये । ए॒वम् । वि॒द्वाँसः॑ ।
 सँव॑थ्सरमिति॑ सं – व॒थ्सर॑म् । उ॒पय॑न्तीत्युप – यन्ति॑ । ऋ॒ध्नुव॑न्ति ।
 ए॒व । तस्मात्॑ । तू॒परा॑ । वा॒र्षिकौ॑ । मा॒सौ । प॑र्त्वा । चरति॑ ।
 स॒त्राभि॑जितमिति॑ स॒त्र – अ॒भिजित॑म् । हि॑ । अ॒स्यै॑ । तस्मात्॑ ।

सँव॑थ्स॒रस॒द इति॑ सँव॑थ्स॒र – स॒दः । यत् । किम् । च । गृ॒हे ।
 क्रि॒यते॑ । तत् । आ॒प्तम् । अ॒व॒रु॒द्धमि॒त्यव॑-रु॒द्धम् । अ॒भि॒जि॒तमि॒त्यभि॑
 -जि॒तम् । क्रि॒यते॑ । स॒मु॒द्रम् । वै । ए॒ते । प्रे॒ति । प्ल॒वन्ते॑ । ये ।
 सँव॑थ्स॒रमि॒ति सं – व॒थ्स॒रम् । उ॒प॒यन्ती॑त्यु॒प – यन्ति॑ । यः । वै ।
 स॒मु॒द्रस्य॑ । पा॒रम् । न । प॒श्यति॑ । न । वै । सः । ततः॑ । उ॒दि॒ति ।
 ए॒ति । सँव॑थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । 2 (50)

7.5.1.3

वै स॒मु॒द्रस्त॑स्यै॒तत् पा॒रं यँद॑ति॒रात्रौ॑ य ए॒वं वि॒द्वासः॑ सँव॑थ्स॒र-
 मु॒प॒यन्त्य॑ना॒र्ता ए॒वोदृ॑चं ग॒च्छन्ती॑यं वै॒ पूर्॒वोऽति॑रा॒त्रो ऽसा॑वु॒त्तरो॑ म॒नः
 पूर्॒वो वा॑गु॒त्तरः॑ प्रा॒णः पूर्॒वोऽपान॑ उत्तरः प्र॒रोध॑नं पूर्॒व उ॒दय॑नमु॒त्तरो
 ज्यो॑ति॒ष्ठोमो॑ वैश्वा॒नरो॑ ऽति॒रात्रो॑ भ॒वति॑ ज्यो॒तिरे॒व पु॒रस्ता॑द्दधते सु॒वर्ग॑स्य
 लो॒कस्या॑-नु॒ख्यात्यै॑ चतु॒र्विंशः॑ प्रा॒यणी॑यो भ॒वति॑ चतु॒र्विंश॑ति-
 र॒धमा॑साः – [ ] 3

7.5.1.3 - Padam

वै । स॒मु॒द्रः॑ । तस्य॑ । ए॒तत् । पा॒रम् । यत् । अ॒ति॒रा॒त्रा॒वित्य॑ति-रा॒त्रौ ।
ये । ए॒वम् । वि॒द्वा॒ऽसः॑ । सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं - व॒थ्स॒रम् ।
उ॒प॒य॒न्ती॑त्युप - यन्ति॑ । अ॒ना॒र्ताः॑ । ए॒व । उ॒दृ॒च॒मि॒त्युत् - ऋ॒चम् ॥
ग॒च्छ॒न्ति । इ॒यम् । वै । पू॒र्वः । अ॒ति॒रा॒त्र इ॑त्यति - रा॒त्रः । अ॒सौ ।
उ॒त्तर॑ इत्युत् - त॒रः । म॒नः । पू॒र्वः । वाक् । उ॒त्तर॑ इत्युत् - त॒रः ।
प्रा॒ण इ॑ति प्र - अ॒नः । पू॒र्वः । अ॒पा॒न इ॑त्यप - अ॒नः । उ॒त्तर॑ इत्युत्
-त॒रः । प्र॒रो॒ध॒नमि॑ति प्र-रो॒ध॒नम् । पू॒र्वः । उ॒द॒य॒नमि॑त्युत्-अ॒य॒नम् ।
उ॒त्तर॑ इत्युत् - त॒रः । ज्यो॑ति॒ष्टोम॑ इति ज्यो॑तिः-स्तो॒मः । वै॒श्वान॑रः ।
अ॒ति॒रा॒त्र इ॑त्यति - रा॒त्रः । भ॒वति॑ । ज्यो॑तिः । ए॒व । पु॒रस्ता॑त् ॥
द॒ध॒ते । सु॒व॒र्ग॒स्येति॑ सु॒वः - ग॒स्य॑ । लो॒क॒स्य॑ । अ॒नु॒ख्या॒त्या इ॑त्यनु
-ख्या॒त्यै । च॒तुर्वि॑ऽश इति च॒तुः - वि॑ऽशः । प्रा॒य॒णी॒य इति॑
प्र - अ॒य॒नी॒यः । भ॒वति॑ । च॒तुर्वि॑ऽशतिरिति च॒तुः - वि॑ऽशतिः ।
अ॒र्ध॒मा॒सा इ॑त्यर्ध - मा॒साः । 3 (50)

7.5.1.4

सँव॒थ्स॒रः॑ प्र॒यन्त॑ ए॒व सँव॒थ्स॒रे॑ प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑ तस्य॒ त्रीणि॑ च॒ शतानि॑
ष॒ष्टिश्च॑ स्तो॒त्रीया॒स्तावतीः॑ सँव॒थ्स॒रस्य॑ रा॒त्रय॑ उ॒भे ए॒व सँव॒थ्स॒रस्य॑
रूपे॑ आ॒प्नुव॑न्ति॒ ते सञ्स्थि॑त्या अ॒रि॒ष्य्या॑ उ॒त्तरै॑रहो॒भिश्चर॑न्ति॒ षड॒हा
भव॑न्ति॒ षट् वा॑ ऋ॒तवः॑ सँव॒थ्स॒र ऋ॒तुष्वे॒व सँव॒थ्स॒रे॑ प्र॒ति ति॒ष्ठन्ति॑
गौश्चाऽऽ*यु॑श्च म॒ध्यतः॑ स्तो॒मौ भव॑तः सँव॒थ्स॒रस्यै॒व तन्मि॑थु॒नं
म॒ध्यतो॑ – [ ] 4

7.5.1.4 - Padam

सँव॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रः । प्र॒यन्त॑ इति॒ प्र – यन्तः॑ । ए॒व ।
सँव॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रे । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ । तस्य॑ । त्रीणि॑ ।
च । शतानि॑ । ष॒ष्टिः । च । स्तो॒त्रीयाः॑ । तावतीः॑ । सँव॒थ्स॒रस्येति॑
सं – व॒थ्स॒रस्य॑ । रा॒त्रयः॑ । उ॒भे इति॑ । ए॒व । सँव॒थ्स॒रस्येति॑
सं – व॒थ्स॒रस्य॑ । रूपे॑ इति॒ आ॒प्नुव॑न्ति । ते । सञ्स्थि॑त्या इति
सं-स्थि॑त्यै । अ॒रि॒ष्य्यै । उ॒त्तरै॑रित्युत् – तरैः॑ । अहो॑भि॒रित्यहः॑-भिः ।
चर॑न्ति । षड॒हा इति॑ षट् – अ॒हाः । भव॑न्ति । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ ।

सँव॑त्सर॑ इति॑ सं – व॒त्सरः॑ । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । सँव॑त्सर॑ इति॑
सं-व॒त्सरे॑ । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ । गौः॑ । च॒ । आ॒युः॑ । च॒ । म॒ध्यतः॑ ।
स्तो॒मौ॑ । भ॒वतः॑ । सँव॑त्सर॑स्येति॑ सं – व॒त्सर॑स्य॑ । ए॒व । तत् ।

मि॒थुन॑म् । म॒ध्यतः॑ । 4 (50)

7.5.1.5

द॒धति॑ प्र॒जन॑नाय॒ ज्योति॑र॒भितो॑ भ॒वति॑ वि॒मोच॑नमे॒व तच्छ॑न्दा॒स्ये॒व
तद्-वि॒मोकं॑ य॒न्त्यथो॑ उ॒भयतो॑ ज्योति॒षैव॑ षड॒हेन॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कं य॑न्ति
ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्त्या॒सते॑ के॒न य॑न्तीति॒ देव॑याने॒न प॒थेति॑ ब्रू॒याच्छ॑न्दा॒सि
वै दे॒वयानः॑ पन्था॒ गाय॑त्री त्रि॒ष्टुब्-ज॑गती॒ ज्योति॑र्वै गाय॒त्री
गौस्त्रि॒ष्टुगा॑यु॒र्जगती॑ य॒देते॑ स्तो॒मा भ॑वन्ति॒ देव॑याने॒नैव – [ ] 5

7.5.1.5 - Padam

द॒धति॑ । प्र॒जन॑नायेति॑ प्र – जन॑नाय । ज्योतिः॑ । अ॒भितः॑ । भ॒वति॑ ।
वि॒मोच॑नमिति॑ वि – मो॒चन॑म् । ए॒व । तत् । छ॒न्दा॒सि॑ । ए॒व ।
तत् । वि॒मोक॑मिति॑ वि – मो॒कम्॑ । य॒न्ति॑ । अ॒थो इति॑ ।
उ॒भयतो॑ ज्योति॒षेत्यु॑भयतः-ज्योति॒षा । ए॒व । षड॒हेनेति॑ षट्-अ॒हेन॑ ।

सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । यन्ति । ब्रह्मवादिन इति
 ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । आसते । केन । यन्ति । इति ।
 देवयानेनेति देव - यानेन । पथा । इति । ब्रूयात् । छन्दांसि । वै ।
 देवयान इति देव - यानः । पन्थाः ॥ गायत्री । त्रिष्टुप् । जगती ।
 ज्योतिः । वै । गायत्री । गौः । त्रिष्टुक् । आयुः । जगती । यत् ।
 एते । स्तोमाः ॥ भवन्ति । देवयानेनेति देव-यानेन । एव । 5 (50)

7.5.1.6

तत् पथा यन्ति समान् साम भवति देवलोको वै साम देवलोकादेव
 नयन्त्यन्या अन्या ऋचो भवन्ति मनुष्यलोको वा ऋचो
 मनुष्यलोकादेवान्यमन्यं देवलोकमभ्यारोहन्तो यन्त्यभिवर्तो ब्रह्मसामं
 भवति सुवर्गस्य लोकस्याभिवृत्या अभिजिद्-भवति सुवर्गस्य
 लोकस्याभिजित्यै विश्वजिद्-भवति विश्वस्य जित्यै मासिमासि
 पृष्ठान्युप यन्ति मासिमास्यतिग्राह्या गृह्यन्ते मासिमास्येव वीर्यं (॥
)दधति मासां प्रतिष्ठित्या उपरिष्ठान्मासां पृष्ठान्युप यन्ति
 तस्मादुपरिष्ठादोषधयः फलं गृह्णन्ति । 6

7.5.1.6 - Padam

तत् । पथा । यन्ति । समानम् । साम । भवति । देवलोक इति
देव – लोकः । वै । साम । देवलोकादिति देव – लोकात् ।
एव । न । यन्ति । अन्या अन्या इत्यन्याः – अन्याः । ऋचः ।
भवन्ति । मनुष्यलोक इति मनुष्य – लोकः । वै । ऋचः ।
मनुष्यलोकादिति मनुष्य – लोकात् । एव । अन्यमन्यमित्यन्यम्-
अन्यम् । देवलोकमिति देव – लोकम् । अभ्यारोहन्त इत्यभि-
आरोहन्तः । यन्ति । अभिवर्त इत्यभि – वर्तः । ब्रह्मसाममिति
ब्रह्म – सामम् । भवति । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य ।
अभिवृत्या इत्यभि – वृत्यै । अभिजिदित्यभि – जित् । भवति ।
सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै ।
विश्वजिदिति विश्व – जित् । भवति । विश्वस्य । जित्यै ।
मासिमासीति मासि – मासि । पृष्ठानि । उपेति । यन्ति ।
मासिमासीति मासि – मासि । अतिग्राह्या इत्यति – ग्राह्याः ।

गृह्यन्ते । मासिमासीति मासि - मासि । एव । वीर्यम् ( ) । दधति ।
मासाम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । उपरिष्ठात् । मासाम् ।
पृष्ठानि । उपेति । यन्ति । तस्मात् । उपरिष्ठात् । ओषधयः । फलम् ।
गृह्णन्ति । 6 (63) (गोसत्रं वा - एति सँवथ्सरा - ऽर्द्धमासा -
मिथुनं मध्यतो - देवयानेनैव - वीर्यं - त्रयोदश च) (A1)

7.5.2.1

गावो वा एतथ् सत्रमासताशृङ्गाः सतीः शृङ्गाणि सिषासन्तीस्तासां
दश मासा निषण्णा आसन्नथ शृङ्गाण्यजायन्त ता अब्रुवन्नराथस्मोत्
तिष्ठामाव तं काममरुथस्महि येन कामेन न्यषदामेति तासामु त्वा
अब्रुवन्नर्धावा यावतीर्वाऽसामहा एवेमौद्वादशौ मासौ सँवथ्सर
संपाद्योत् तिष्ठामेति तासां - [ ] 7

7.5.2.1 - Padam

गावः । वै । एतत् । सत्रम् । आसत । अशृङ्गाः । सतीः । शृङ्गाणि ।
सिषासन्तीः । तासाम् । दश । मासाः । निषण्णा इति नि - सन्नाः ।
आसन् । अथ । शृङ्गाणि । अजायन्त । ताः । अब्रुवन् । अराथस्म ।

उदि॑ति । ति॒ष्ठाम॑ । अवे॑ति । तम् । का॒मम्॑ । अ॒रुथ्स्म॑हि । येन॑ ।
 का॒मेन॑ । न्य॒षदा॑मेति॒ नि – अ॒सदा॑म । इति॑ । ता॒साम्॑ । उ । तु । वै ।
 अ॒ब्रुव॑न् । अ॒र्धाः । वा । या॒वतीः॑ । वा । अ॒साम॑है । ए॒व । इ॒मौ ।
 द्वा॒दशौ॑ । मा॒सौ । सँ॒वथ्स॑रमि॒ति सं – व॒थ्स॑रम् । संपा॑द्येति॒
 सं – पा॑द्य । उदि॑ति । ति॒ष्ठाम॑ । इति॑ । ता॒साम्॑ । 7 (50)

7.5.2.2

द्वा॒दशे॑ मा॒सि शृ॒ङ्गा॑णि प्रा॒वर्त॑न्त श्र॒द्धया॑ वाऽश्र॒द्धया॑ वा ता
 इ॒मा या॑स्तू॒परा॑ उ॒भय्यो॑ वाव ता आ॒र्ध्नु॑वन् याश्च शृ॒ङ्गा॑ण्यस॒न्वन्
 याश्चो॑र्ज॒मवा॑रु॒न्धत॑र्ध्नोति॒ दश॑सु मा॒सू॒त्तिष्ठ॑न्ध्नोति॒ द्वा॒दश॑सु
 य ए॒वं वै॑द॒ पदे॑न॒ खलु॑ वा ए॒ते य॑न्ति वि॒न्दति॒ खलु॑ वै प॒देन॑ यन् तद्वा
 ए॒तदृ॑द्धम॒यनं॑ तस्मा॑ ( ) दे॒तद्-गो॑सनि । 8

7.5.2.2 - Padam

द्वा॒दशे॑ । मा॒सि । शृ॒ङ्गा॑णि । प्रेति॑ । अ॒वर्त॑न्त । श्र॒द्धये॑ति श्र॒त्-ध्या॑ ।
 वा । अ॒श्रद्ध॑येत्यश्र॒त् – ध्या॑ । वा । ताः । इ॒माः । याः । तू॒पराः ।
 उ॒भय्यः॑ । वाव । ताः । आ॒र्ध्नु॑वन् । याः । च । शृ॒ङ्गा॑णि ।

असन्वन् । याः । च । ऊर्जम् । अवारुन्धतेत्यव – अरुन्धत ।
 ऋध्नोति । दशस्विति दश – सु । मासु । उत्तिष्ठन्नित्युत् – तिष्ठन् ।
 ऋध्नोति । द्वादशस्विति द्वादश – सु । यः । एवम् । वेद । पदेन ।
 खलु । वै । एते । यन्ति । विन्दति । खलु । वै । पदेन । यन् । तत् ।
 वै । एतत् । ऋद्धम् । अयनम् । तस्मात् ( ) । एतत् ।
 गोसनीति गो – सनि । 8 (52)

(तिष्ठामेति तासां – तस्माद् – द्वे च) (A2)

7.5.3.1

प्रथमे मासि पृष्ठान्युप यन्ति मध्यम उप यन्त्युत्तम उप यन्ति
 तदाहुर्याँ वै त्रिरेकस्याह उपसीदन्ति दहं वै साऽपराभ्यां
 दोहाभ्यां दुहेऽथ कुतः सा धौक्ष्यते यां द्वादश कृत्व उपसीदन्तीति
 सँवथसरञ् संपाद्योत्तमे मासि सकृत् पृष्ठान्युपेयुस्तद्-यजमाना
 यज्ञं पशूनव रुन्धते समुद्रं वा – [ ] 9

7.5.3.1 - Padam

प्रथ॑मे । मा॒सि॑ । पृ॒ष्ठानि॑ । उपे॑ति । य॒न्ति॑ । म॒ध्यमे॑ । उपे॑ति । य॒न्ति॑ ।
उ॒त्तम॑ इत्यु॒त् – तमे॑ । उपे॑ति । य॒न्ति॑ । तत् । आ॒हुः॑ । या॒म् । वै ।
त्रिः॑ । ए॒कस्य॑ । अ॒हः॑ । उ॒पसी॑दन्तीत्यु॒प – सी॑दन्ति । द॒हम् । वै ।
सा । अ॒परा॑भ्याम् । दो॒हा॑भ्याम् । दु॒हे॑ । अथ॑ । कु॒तः॑ । सा ।
धो॒क्ष्यते॑ । या॒म् । द्वा॒दश॑ । कृ॒त्वः॑ । उ॒पसी॑दन्तीत्यु॒प – सी॑दन्ति ।
इति॑ । सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । संपा॑द्येति सं – पा॒द्य॑ । उ॒त्तम॑
इत्यु॒त् – तमे॑ । मा॒सि॑ । स॒कृत् । पृ॒ष्ठानि॑ । उपे॑ति । इ॒युः॑ । तत् ।
यज॑मानाः । य॒ज्ञम् । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धते॑ । स॒मुद्र॑म् ।

वै । 9 (50)

7.5.3.2

ए॒तेन॑वा॒रम॑पा॒रं प्र॑ प्ल॒वन्ते॑ ये सँ॒व॒थ्स॒रमु॑प॒यन्ति॑ यद् बृ॒हद्-रथ॑न्तरे
अ॒न्वर्जे॑यु॒र्यथा॑ म॒ध्ये स॒मुद्र॑स्य प्ल॒वम॑न्वर्जे॒युस्ता॑दृक् तदनु॑त्सर्गं
बृ॒हद्-रथ॑न्तरा॒भ्यामि॑त्वा प्रति॒ष्ठां ग॑च्छन्ति॒ सर्वे॑भ्यो॒ वै का॑मै॒भ्यः
स॒न्धिर्दु॑हे॒ तद्-यज॑मानाः॒ सर्वान्॑ का॒मान॑व रु॒न्धते॑ । 10

7.5.3.2 - Padam

ए॒ते । अ॒न॒वा॒र॒म् । अ॒पा॒र॒म् । प्रे॒ति॑ । प्ल॒व॒न्ते॑ । ये । सँ॒व॒थ्स॒र॒मि॒ति॑
सं – व॒थ्स॒र॒म् । उ॒प॒य॒न्ती॑त्यु॒प – य॒न्ति॑ । यत् । बृ॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रे॑ इति॑
बृ॒ह॒त् – र॒थ॒न्त॒रे॑ । अ॒न्व॒र्जे॑यु॒रि॒त्य॒नु – अ॒र्जे॑युः । यथा॑ । म॒ध्ये॑ ॥
स॒मु॒द्र॒स्य॑ । प्ल॒व॒म् । अ॒न्व॒र्जे॑यु॒रि॒त्य॒नु – अ॒र्जे॑युः । ता॒दृ॒क् । तत् ।
अ॒नु॒थ्स॒र्ग॒मि॒त्य॒नु॒त् – सर्ग॑म् । बृ॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रा॒भ्या॒मि॒ति॑ बृ॒ह॒त्–
र॒थ॒न्त॒रा॒भ्या॒म् ॥ इ॒त्वा । प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति – स्था॑म् । ग॒च्छ॒न्ति॑ ।
स॒र्वे॑भ्यः । वै । का॒मे॑भ्यः । स॒न्धि॒रि॒ति॑ सं – धिः । दु॒हे॑ । तत् ।
य॒ज॒मा॒नाः । सर्वा॑न् । का॒मा॑न् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्ध॒ते॑ । 10 (34)

(स॒मु॒द्रं॑ वै – च॒तु॑स्त्रिंशच्च) (A3)

7.5.4.1

स॒मा॒न्य॑ ऋ॒चो॑ भवन्ति म॒नु॒ष्य॒लो॒को वा॑ ऋ॒चो॑ म॒नु॒ष्य॒लो॒का॒दे॒व न
य॒न्त्य॒न्य॒द॒न्य॒थ् साम॑ भवति दे॒व॒लो॒को वै साम॑ दे॒व॒लो॒का॒दे॒वा॒न्य॒म॒न्यं
म॒नु॒ष्य॒लो॒कं प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒न्तो॑ य॒न्ति॑ ज॒ग॒ती॒म॒ग्र उप॑ य॒न्ति॑ ज॒ग॒तीं॑ वै
छ॒न्दा॑सि प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒न्त्या–ग्र॒य॒णं॑ ग॒र्हा बृ॒ह॒त् पृ॒ष्ठा॒नि त्र॒य॒स्त्रिं॑शच्च॑

स्तोमा-स्तस्मा-ज्यायाँसं कनीयान् प्रत्यवरोहति वैश्वकर्मणो
गृह्यतेविश्वान्येव तेन कर्माणि यजमाना अव रुन्धत

आदित्यो-[ ] 11

7.5.4.1 - Padam

समान्यः । ऋचः । भवन्ति । मनुष्यलोक इति मनुष्य - लोकः ।
वै । ऋचः । मनुष्यलोकादिति मनुष्य - लोकात् । एव । न । यन्ति ।
अन्यदन्यदित्यन्यत् - अन्यत् । साम । भवति । देवलोक इति
देव - लोकः । वै । साम । देवलोकादिति देव - लोकात् । एव ।
अन्यमन्यमित्यन्यं - अन्यम् । मनुष्यलोकमिति मनुष्य - लोकम् ।
प्रत्यवरोहन्त इति प्रति - अवरोहन्तः । यन्ति । जगतीम् । अग्रै ।
उपेति । यन्ति । जगतीम् । वै । छन्दाँसि । प्रत्यवरोहन्तीति
प्रति - अवरोहन्ति । आग्रयणम् । ग्रहाः । बृहत् । पृष्ठानि ।
त्रयस्त्रिंशमिति त्रयः - त्रिंशम् । स्तोमाः । तस्मात् ।
ज्यायाँसम् । कनीयान् । प्रत्यवरोहतीति प्रति - अवरोहति ।

वैश्व॑कर्म॒ण इति॑ वैश्व॑ – कर्म॒णः । गृह्य॑ते । विश्वा॑नि । ए॒व । तेन॑ ।
कर्मा॑णि । यज॑मानाः । अवे॑ति । रुन्ध॑ते । आदि॒त्यः । 11 (50)

7.5.4.2

गृह्य॑त इयं॑ वा अदि॑तिरस्यामे॒व प्रति॑ तिष्ठन्त्यन्यो॑ऽन्यो गृह्ये॑ते
मिथु॑नत्वाय॒ प्रजा॑त्या अ॒वान्तरं॑ वै दश॑रात्रेण॒ प्रजा॑पतिः॒ प्रजा॑ असृ॒जत॑
यद्-दश॑रात्रो भवति॒ प्रजा॑ ए॒व तद्-यज॑मानाः सृ॒जन्त ए॒ताः ह वा
उदङ्कः॑ शौ॒ल्बाय॑नः स॒त्रस्य॑र्द्धिमुवाच॒ यद्-दश॑रात्रो॒ यद्-दश॑रात्रो
भवति॑ स॒त्रस्य॑र्द्ध्या अथो॒ यदे॒व पूर्वे॑ष्वहः॒सु विलो॑म क्रियते
तस्यै॑वै( ) –षा शान्तिः॑ । 12

7.5.4.2 - Padam

गृह्य॑ते । इय॑म् । वै । अदि॑तिः । अ॒स्याम् । ए॒व । प्रती॑ति । तिष्ठ॑न्ति ।
अन्यो॑न्य इत्य॑न्यः – अन्यः॑ । गृह्ये॑ते इति॑ । मिथु॑नत्वायेति॑ मिथु॑न-
त्वाय॑ । प्रजा॑त्या इति॑ प्र – जा॒त्यै । अ॒वान्तर॑मित्य॒व – अ॒न्तर॑म् ।
वै । दश॑रात्रेणेति॑ दश – रात्रेण॑ । प्रजा॑पतिरिति॑ प्रजा – पतिः॑ ।
प्रजा॑ इति॑ प्र – जाः । असृ॑जत । यत् । दश॑रात्र इति॑ दश – रात्रः॑ ।

भवति । प्रजा इति प्र – जाः । एव । तत् । यजमानाः । सृजन्ते ।
 एताम् । ह । वै । उदङ्कः । शौल्बायनः । सत्रस्य । ऋद्धिम् ।
 उवाच । यत् । दशरात्र इति दश – रात्रः । यत् । दशरात्र इति
 दश – रात्रः । भवति । सत्रस्य । ऋद्ध्यै । अथो इति । यत् ।
 एव । पूर्वेषु । अहस्स्वित्यहः – सु । विलोमेति वि – लोम ।
 क्रियते । तस्य । एव ( ) । एषा । शान्तिः । 12 (52)

(आदित्य – स्तस्यैव – द्वे च) (A4)

7.5.5.1

यदि सोमौ स॒सुतौ॑ स्यातां॑ महति॑ रात्रियै॑ प्रातरनुवाक॑-मुपाकुर्यात्
 पूर्वो॑ वाचं॑ पूर्वो॑ देवताः॑ पूर्वः॑ छन्दा॑सि वृद्धे॑ वृषण्वतीं॑ प्रतिपदं॑
 कुर्यात् प्रातः॑ सवनादे॑वैषामिन्द्रं॑ वृद्धे॑ ऽथो॑ खल्वाहुः॑ सवनमुखे-
 सवनमुखे॑ कार्येति॑ सवनमुखात् सवनमुखा-दे॑वैषामिन्द्रं॑
 वृद्धे॑ सँवेशायो॑पवेशाय॑ गायत्रियास्त्रिष्टुभो॑ जगत्या॑ अनुष्टुभः॑
 पङ्क्त्या॑ अभिभूत्यै॑ स्वाहा॑ छन्दा॑सि वै सँवेश॑ उपवेशः॑
 छन्दो॑भिरेवैषां- [ ] 13

7.5.5.1 - Padam

यदि॑ । सोमौ॑ । स॒सु॒ता॒विति॑ सं – सु॒तौ॑ । स्याता॑म् । मह॒ति॑ ।
रात्रि॑यै । प्रा॒तरनु॑वाकमिति॑ प्रा॒तः – अनु॑वाकम् । उपा॑कुर्यादित्युप-
आ॑कुर्यात् । पूर्वः॑ । वाच॑म् । पूर्वः॑ । दे॒वताः॑ । पूर्वः॑ । छन्दा॑सि ।
वृ॒द्धे । वृष॑ण्वतीमिति॑ वृष॑ण् – व॒तीम् । प्र॒तिप॒दमिति॑ प्र॒ति – प॒दम् ।
कुर्या॑त् । प्रा॒तस्स॒वना॑दिति॑ प्रा॒तः-स॒वना॑त् । ए॒व । ए॒षाम् । इन्द्र॑म् ।
वृ॒द्धे । अथो॑ इति॑ । खलु॑ । आ॒हुः । स॒वन॑मुखेसवन॑मुख इति॑
स॒वन॑मुखे – स॒वन॑मुखे । का॒र्या॑ । इति॑ । स॒वन॑मुखाथ्स॒वन॑मुखादिति॑
स॒वन॑मुखात् – स॒वन॑मुखात् । ए॒व । ए॒षाम् । इन्द्र॑म् । वृ॒द्धे ।
सँ॒वेशा॑येति॑ सं – वे॒शाय॑ । उप॒वेशा॑येत्युप – वे॒शाय॑ । गा॒यत्रि॑याः ।
त्रि॒ष्टुभः॑ । जग॑त्याः । अनु॑ष्टुभ इत्यनु – स्तु॒भः । प॒ङ्क्त्याः॑ ।
अभि॑भूत्या इत्यभि – भू॒त्यै । स्वाहा॑ । छन्दा॑सि । वै । सँ॒वेश॑ इति॑
सं – वे॒शः । उप॒वेश॑ इत्युप – वे॒शः । छन्दा॑भिरिति॑ छन्दः-भिः ।
ए॒व । ए॒षाम् । 13 (50)

7.5.5.2

छन्दा॑सि वृ॒द्धे स॒जनी॑य॒ः श॒स्यं॑ वि॒हव्य॑ः श॒स्यम॑गस्त्यस्य
 कया॑शु॒भीय॑ः श॒स्यमे॒ताव॑द्वा अ॒स्ति या॑वदे॒तद्-या॑वदे॒वास्ति॑ तदेषां
 वृ॒द्धे यदि॑ प्रा॒तः स॒वने॑ क॒लशो॑ दी॒र्ये॑त वै॒ष्णवी॑षु शि॒पिवि॑ष्ट॒वती॑षु
 स्तु॒वीर॑न् यद्वै य॒ज्ञस्या॑-ति॒रिच्य॑ते वि॒ष्णुं तच्छि॑पि॒विष्ट॑मभ्यति रिच्यते
 तद्वि॒ष्णुः शि॑पि॒विष्टोऽति॑रिक्त ए॒वाति॑रिक्तं दधा॒त्यथो॑ अति॒रिक्ते॒नैवा॑-
 ति॒रिक्त॑माप्त्वाऽव॒ ( )रु॑न्धते यदि मध्य॒न्दिने॑ दी॒र्ये॑त वषट्कार॒निध॑न॒ः
 साम॑ कुर्युर्वषट्कारो वै य॒ज्ञस्य॑ प्रति॒ष्ठा प्रति॑ष्ठामे॒वैनद्-ग॑मयन्ति यदि
 तृतीय॑सवन ए॒तदे॒व । 14

7.5.5.2 - Padam

छन्दा॑सि । वृ॒द्धे । स॒जनी॑यमि॒ति स - ज॒नीय॑म् । श॒स्यम् ।
 वि॒हव्य॑मि॒ति वि - ह॒व्यम् । श॒स्यम् । अ॒गस्त्य॑स्य । क॒याशु॒भीय॑मि॒ति
 क॒या-शु॒भीय॑म् । श॒स्यम् । ए॒ताव॑त् । वै । अ॒स्ति । या॑वत् । ए॒तत् ।
 या॑वत् । ए॒व । अ॒स्ति । तत् । ए॒षाम् । वृ॒द्धे । यदि॑ । प्रा॒तस्स॒वन इति॑
 प्रा॒तः - स॒वने॑ । क॒लशः॑ । दी॒र्ये॑त । वै॒ष्णवी॑षु ।

शि॒पि॒वि॒ष्ट॒व॒ती॒ष्वि॒ति॑ शि॒पि॒वि॒ष्ट॒ - व॒ती॒षु॑ । स्तु॒वी॒र॒न् । यत् । वै ।
य॒ज्ञ॒स्य॑ । अति॒रि॒च्य॒त इत्य॑ति - रि॒च्य॒ते॑ । वि॒ष्णु॑म् । तत् ।
शि॒पि॒वि॒ष्ट॒मि॒ति॑ शि॒पि॒ - वि॒ष्ट॒म् । अ॒भि॒ । अ॒ती॒ति॑ । रि॒च्य॒ते॑ ।
तत् । वि॒ष्णुः॑ । शि॒पि॒वि॒ष्ट॒ इति॑ शि॒पि॒ - वि॒ष्टः॑ । अति॒रि॒क्त॒
इत्य॑ति - रि॒क्ते॑ । ए॒व । अति॒रि॒क्त॒मि॒त्य॑ति - रि॒क्त॒म् । द॒धा॒ति॑ । अथो॒
इति॑ । अति॒रि॒क्ते॒ने॒त्य॑ति - रि॒क्ते॒न॑ । ए॒व । अति॒रि॒क्त॒मि॒त्य॑ति - रि॒क्त॒म् ।
आ॒प्त्वा॑ । अ॒वे॒ति॑ ( ) । रु॒न्ध॒ते॑ । य॒दि॑ । म॒ध्य॒न्दि॒ने॑ । दी॒र्ये॑त ।
व॒षट्का॒र॒नि॒ध॒न॒मि॒ति॑ व॒षट्का॒र॒ - नि॒ध॒न॒म् । सा॒म॑ । कु॒र्युः॑ । व॒षट्का॒र॒
इति॑ व॒षट् - का॒रः॑ । वै । य॒ज्ञ॒स्य॑ । प्र॒ति॒ष्ठे॑ति प्र॒ति - स्था॑ ।
प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति - स्था॑म् । ए॒व । ए॒नत् । ग॒म॒य॒न्ति॑ । य॒दि॑ ।
तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒ इति॑ तृ॒ती॒य॒ - स॒व॒ने॑ । ए॒तत् । ए॒व । 14 (69)

(छन्दा॑भि॒रे॒वै॒षा - म॒वै - का॒न्न॒वि॒श्र॑तिश्च) (A5)

7.5.6.1

ष॒ड॒है॒र्मा॒सान्थ्॑ संपा॒द्या॒ह॒रु॒थ् सृ॑जन्ति ष॒ड॒है॒र्हि॑ मा॒सान्थ्॑ संप॒श्य॑न्त्य-
र्द्ध॒मा॒सै॒र्मा॒सान्थ्॑ संपा॒द्या॒ह॒रु॒थ् सृ॑जन्त्य-र्द्ध॒मा॒सै॒र्हि॑ मा॒सान्थ्॑

संपश्यन्त्यमावास्यया मासान्त् संपाद्याहरुथ् सृजन्त्यमावास्यया हि
मासान्त् संपश्यन्ति पौर्णमास्या मासान्त् संपाद्याऽहरुथ् सृजन्ति
पौर्णमास्या हि मासान्त् संपश्यन्ति यो वै पूर्ण आसिञ्चति परा स
सिञ्चति यः पूर्णादुदचति - [ ] 15

7.5.6.1 - Padam

षडहैरिति षट् - अहैः । मासान् । संपाद्येति सं - पाद्य । अहः ।
उदिति । सृजन्ति । षडहैरिति षट् - अहैः । हि । मासान् ।
संपश्यन्तीति सं - पश्यन्ति । अर्धमासैरित्यर्ध - मासैः । मासान् ।
संपाद्येति सं - पाद्य । अहः । उदिति । सृजन्ति । अर्धमासैरित्यर्ध
-मासैः । हि । मासान् । संपश्यन्तीति सं - पश्यन्ति ।
अमावास्ययेत्यमा - वास्यया । मासान् । संपाद्येति सं - पाद्य ।
अहः । उदिति । सृजन्ति । अमावास्ययेत्यमा - वास्यया । हि ।
मासान् । संपश्यन्तीति सं-पश्यन्ति । पौर्णमास्येति पौर्ण-मास्या ।
मासान् । संपाद्येति सं - पाद्य । अहः । उदिति । सृजन्ति ।

पौ॒र्ण॒मा॒स्ये॒ति॑ पौ॒र्ण – मा॒स्या॑ । हि॒ । मा॒सान् । सं॒पश्य॑न्तीति॑
सं – पश्य॑न्ति । यः । वै । पू॒र्णे । आ॒सिञ्च॑तीत्या॑ – सिञ्च॑ति ।
परे॑ति । सः । सिञ्च॑ति । यः । पू॒र्णात् ।
उद॑चतीत्युत्-अच॑ति । 15 (50)

7.5.6.2

प्रा॒णम॑स्मिन्थ्स॑ द॒धाति॑ यत् पौ॒र्ण॒मा॒स्या॑ मा॒सान्थ् सं॒पाद्या॑हरुथ् सृ॒जन्ति॑
सँव॑थ्सरायै॒व तत् प्रा॒णं द॑धति॒ तदनु॑ स॒त्रिणः॑ प्रा॒णन्ति॑
यद॑हर्नोथ्-सृ॒जेयु॑र्यथा॒ दृति॑रुप॒नद्धो॑ वि॒पत॑त्येव॒ सँव॑थ्सरो
वि प॒तेदा॑र्ति-मा॒च्छे॑यु॒र्यत् पौ॒र्ण॒मा॒स्या॑ मा॒सान्थ्-सं॒पाद्या॑हरुथ् सृ॒जन्ति॑
सँव॑थ्सरायै॒व तदु॑दानं॑ द॒धति॑ तदनु॑ स॒त्रिण उ – [ ] 16

7.5.6.2 - Padam

प्रा॒णमि॑ति॒ प्र – अ॒नम् । अ॒स्मिन् । सः । द॒धाति॑ । यत् ।
पौ॒र्ण॒मा॒स्ये॒ति॑ पौ॒र्ण – मा॒स्या॑ । मा॒सान् । सं॒पाद्ये॑ति॒ सं – पाद्य॑ ।
अ॒हः । उ॒थ्सृ॑जन्तीत्युत् – सृ॒जन्ति॑ । सँव॑थ्सराये॑ति॒ सं-व॑थ्सराय॑ ।
ए॒व । तत् । प्रा॒णमि॑ति॒ प्र – अ॒नम् । द॒धति॑ । तत् । अ॒न्विति॑ ।

स॒त्रि॒णः॑ । प्रे॒ति॑ । अ॒न॒न्ति॑ । यत् । अ॒हः॑ । न । उ॒थ्सृ॒जे॒यु॒रि॒त्युत्॑
 -सृ॒जे॒युः॑ । यथा॑ । दृ॒तिः॑ । उ॒प॒न॒द्ध इ॒त्युप॑ - न॒द्धः॑ । वि॒प॒त॒ती॒ति॑
 वि - प॒त॒ति॑ । ए॒वम् । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं - व॒थ्स॒रः॑ । वी॒ति॑ ।
 प॒तेत् । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छे॒युः॑ । यत् । पौ॒र्ण॒मा॒स्ये॒ति॑
 पौ॒र्ण - मा॒स्या॑ । मा॒सान् । सं॒पा॒द्ये॒ति॑ सं - पा॒द्य॑ । अ॒हः॑ ।
 उ॒थ्सृ॒ज॒न्ती॒त्युत्॑ - सृ॒ज॒न्ति॑ । सँ॒व॒थ्स॒रा॒ये॒ति॑ सं - व॒थ्स॒रा॒य॑ । ए॒व ।
 तत् । उ॒दा॒न॒मि॒त्युत्॑ - अ॒न॒म् । द॒ध॒ति॑ । तत् । अ॒न्वि॒ति॑ । स॒त्रि॒णः॑ ।
 उ॒दि॒ति॑ । 16 (50)

7.5.6.3

द॒न॒न्ति॑ नाऽऽ*॒र्ति॒मा॒च्छ॑न्ति पूर्ण॒मा॒से॒ वै दे॒वा॒नाञ् सु॒तो॒ यत् पौ॒र्ण॒मा॒स्या
 मा॒सान्थ्-सं॒पा॒द्या॒ह॒रुथ् सृ॒ज॒न्ति॑ दे॒वा॒ना॒मे॒व तद्-य॒ज्ञे॒न॑ य॒ज्ञं
 प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒न्ति॑ वि वा ए॒तद्-य॒ज्ञं छि॒न्द॒न्ति॑ यथ् ष॒ड॒ह॒सं॒त॒तञ्
 सं॒त॒म॒था॒ह॒रुथ् सृ॒ज॒न्ति॑ प्रा॒जा॒प॒त्यं प॒शु॒मा ल॒भ॒न्ते॑ प्र॒जा॒प॒तिः॑ सर्वा॑ दे॒वता॑
 दे॒वता॑भिरे॒व य॒ज्ञञ् सं त॑न्वन्ति॒ यन्ति॑ वा ए॒ते स॒व॒ना॒द्येऽह॑-[ ] 17

7.5.6.3 - Padam

अ॒न॒न्ति॑ । न॒ । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छ॒न्ति॑ । पू॒र्ण॑मा॒स इति॑
पू॒र्ण॑-मा॒से । वै । दे॒वाना॑म् । सु॒तः॑ । यत् । पौ॒र्ण॑मा॒स्येति॑
पौ॒र्ण॑ - मा॒स्या । मा॒सान् । सं॒पाद्ये॑ति सं - पाद्य॑ । अ॒हः ।
उ॒थ्सृ॑जन्तीत्युत् - सृ॒जन्ति॑ । दे॒वाना॑म् । ए॒व । तत् । य॒ज्ञेन॑ । य॒ज्ञम् ।
प्र॒त्यव॑रोहन्तीति॑ प्रति - अ॒वरो॑हन्ति । वी॒ति॑ । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञम् ।
छि॒न्दन्ति॑ । यत् । ष॒डह॑सन्ततमिति॑ ष॒डह॑ - स॒न्तत॑म् । स॒न्तम् ।
अथ॑ । अ॒हः । उ॒थ्सृ॑जन्तीत्युत् - सृ॒जन्ति॑ । प्रा॒जाप॑त्यमिति॑
प्रा॒जा-प॑त्यम् । प॒शुम् । ए॒ति॑ । ल॒भन्ते॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॑तिः ।
स॒र्वाः॑ । दे॒वताः॑ । दे॒वता॑भिः । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । त॒न्वन्ति॑ ।
यन्ति॑ । वै । ए॒ते । स॒वना॑त् । ये । अ॒हः । 17 (50)

7.5.6.4

-रुथ् सृ॒जन्ति॑ तु॒रीयं॑ ख॒लु वा ए॒तथ् स॒वनं॑ यथ् सा॒नाय्यं॑ यथ्
सा॒नाय्यं॑ भ॒वति॑ ते॒नैव॑ स॒वनान्ना॑ यन्ति॑ स॒मुप॑हूय भक्षयन्त्ये॒तथ्
सौ॒मपी॑था ह्ये॒तर्हि॑ यथा॒यत॑नं वा ए॒तेषां॑ स॒वन॑भा॒जो दे॒वता॑ गच्छन्ति॑

येऽ॒ह॒रु॒थ् सृ॒जन्त्य॑नु॒स॒वनं॑ पु॒रो॒डा॒शा॒न् निर्व॑पन्ति यथा॒य॒त॒ना॒दे॒व
स॒वन॒भा॒जो दे॒वता॑ अ॒व रु॒न्धते॑ ऽष्टा॒क॒पा॒ला॒न् प्रा॒तःस॒वन
एका॑दश॒क॒पा॒ला॒न् मा॒ध्य॒न्दि॒ने स॒वने॑ द्वाद॒श॒क॒पा॒ला॒-स्तृ॒तीय॑स॒वने
छन्दा॑स्ये॒वाऽऽ*प्त्वा ( ) -ऽव॑ रु॒न्धते॑ वै॒श्व॒दे॒वं च॒रुं तृ॒तीय॑स॒वने
निर्व॑पन्ति वै॒श्व॒दे॒वं वै तृ॒तीय॑स॒वनं॑ ते॒नै॒व तृ॒तीय॑स॒वनान्न॑ यन्ति । 18

7.5.6.4 - Padam

उ॒थ्सृ॒जन्ती॑त्युत् - सृ॒जन्ति॑ । तु॒री॒यम् । ख॒लु । वै । ए॒तत् । स॒वनम् ।
यत् । सा॒न्ना॒य्य॒मि॒ति सां-ना॒य्यम् । यत् । सा॒न्ना॒य्य॒मि॒ति सां-ना॒य्यम् ।
भ॒वति॑ । ते॒न । ए॒व । स॒वना॑त् । न । यन्ति॑ । स॒मु॒प॒हू॒येति॑
सं - उ॒प॒हू॒य । भ॒क्ष॒यन्ति॑ । ए॒त॒थ्सो॑म॒पी॒था इ॒त्ये॒तत् - सो॒म॒पी॒थाः ।
हि । ए॒तर्.हि॑ । य॒था॒य॒त॒न॒मि॒ति यथा॑ - आ॒य॒त॒नम् । वै । ए॒तेषा॑म् ।
स॒वन॒भा॒ज इति॑ स॒वन - भा॒जः । दे॒वताः॑ । ग॒च्छ॒न्ति । ये । अ॒हः ।
उ॒थ्सृ॒जन्ती॑त्युत् - सृ॒जन्ति॑ । अ॒नु॒स॒वन॑मि॒त्यनु॑ - स॒वनम् ।
पु॒रो॒डा॒शा॒न् । नि॒रि॒ति । व॒पन्ति॑ । य॒था॒य॒त॒ना॒दि॒ति यथा॑ - आ॒य॒त॒ना॑त् ।
ए॒व । स॒वन॒भा॒ज इति॑ स॒वन - भा॒जः । दे॒वताः॑ । अ॒वे॒ति । रु॒न्ध॒ते ।

अष्टाकपालानित्यष्टा – कपालान् । प्रातस्सवन इति प्रातः – सवने ।
एकादशकपालानित्येकादश – कपालान् । माध्यन्दिने । सवने ।
द्वादशकपालानिति द्वादश – कपालान् । तृतीयसवन इति
तृतीय – सवने । छन्दाँसि । एव । आप्त्वा ( ) । अवेति । रुन्धते ।
वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । चरुम् । तृतीयसवन इति तृतीय-सवने ।
निरिति । वपन्ति । वैश्वदेवमिति वैश्व – देवम् । वै । तृतीयसवनमिति
तृतीय – सवनम् । तेन । एव । तृतीयसवनादिति तृतीय-सवनात् ।
न । यन्ति । 18 (65)

(उदच - त्यु - द्येह - राप्त्वा - पञ्चदश च) (A6)

7.5.7.1

उथ्सृज्यां(3)नोथ्सृज्या(3)मिति मीमाँसन्ते ब्रह्मवादिन-स्तद्वाहुरुथ्
सृज्यमेवेत्य-मावास्यायां च पौर्णमास्यां चोथ्-सृज्यमित्याहुरेते हि
यज्ञंँवहत इति ते त्वाव नोथ्सृज्ये इत्याहुर्ये अवान्तरंँयज्ञंँ भेजाते
इति या प्रथमा व्यष्टका तस्यामुथ्-सृज्यमित्याहुरेष वै मासो विशर

इति नाऽऽ*दिष्ट – [ ] 19

7.5.7.1 - Padam

उथ्सृज्या(३)मित्युत् – सृज्या(३)म् । न । उथ्सृज्या(३)मित्युत्-
सृज्या(३)म् । इति । मीमांसन्ते । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः ।
तत् । उ । आहुः । उथ्सृज्यमित्युत् – सृज्यम् ॥ एव । इति ।
अमावास्यायामित्यमा – वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामिति
पौर्ण – मास्याम् । च । उथ्सृज्यमित्युत् – सृज्यम् ॥ इति । आहुः ।
एते इति । हि । यज्ञम् । वहतः । इति । ते । तु । वाव । न ।
उथ्सृज्ये इत्युत् – सृज्ये ॥ इति । आहुः । ये इति । अवान्तरमित्यव
-अन्तरम् । यज्ञम् । भेजाते इति । इति । या । प्रथमा ।
व्यष्टकेति वि – अष्टका । तस्याम् । उथ्सृज्यमित्युत् – सृज्यम् ॥
इति । आहुः । एषः । वै । मासः । विशर इति वि – शरः । इति ।
न । आदिष्टमित्या – दिष्टम् । 19 (50)

7.5.7.2

-मु॒थ्सृ॑जे॒यु-र्य॑दादिष्ट-मु॒थ्सृ॑जे॒युर्या॑दृ॒शे पु॑नः पर्या॒प्ला॒वे म॒ध्ये
ष॒डह॑स्य॒ संप॑द्येत॒ ष॒डहै॑र्मा॒सान्थ् संपा॑द्य॒ यत् स॑प्तम- मह॒स्तस्मि॑न्नु॒थ्
सृ॑जे॒यु-स्त॑द॒ग्नये॒ वसु॑मते॒ पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पे॒युरै॒न्द्रं द॑धीन्द्राय॒
म॒रुत्व॑ते॒ पुरो॒डाश॑मे॒काद॑शकपालं॒ वैश्व॑दे॒वं द्वा॑दशकपालम॒ग्नेर्वै
वसु॑मतः प्रातः स॒वनं च॑द॒ग्नये॒ वसु॑मते॒ पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑र्पन्ति
दे॒वता॑मे॒व तद्-भा॒गिनीं॑ कु॒र्वन्ति॒ - [ ] 20

7.5.7.2 - Padam

उ॒दि॒ति॑ । सृ॒जे॒युः॑ । यत् । आ॒दि॒ष्ट॑मि॒त्या - दि॒ष्टम् । उ॒थ्सृ॑जे॒युरि॒त्युत्
-सृ॒जे॒युः॑ । या॒दृ॒शे॑ । पु॑नः । पर्या॒प्ला॒व इति॑ परि-आ॒प्ला॒वे । म॒ध्ये॑ ।
ष॒डह॑स्येति॒ षट् - अ॒हस्य॑ । संप॑द्येतेति॒ सं - प॑द्येत । ष॒डहै॑रिति॒
षट् - अ॒हैः॑ । मा॒सान् । संपा॑द्येति॒ सं - पा॑द्य । यत् । स॑प्तमम् ।
अ॒हः॑ । तस्मि॑न् । उ॒दि॒ति॑ । सृ॒जे॒युः॑ । तत् । अ॒ग्नये॑ । वसु॑मत॒ इति॒
वसु॑ - म॒ते॑ । पुरो॒डाश॑म् । अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा - क॒पालम् ।
नि॒रि॒तिः॑ । व॒पे॒युः॑ । ऐ॒न्द्रम् । द॑धि । इन्द्राय॒ । म॒रुत्व॑ते । पुरो॒डाश॑म् ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् ।
 द्वादशकपालमिति द्वादश – कपालम् । अग्नेः । वै । वसुमत इति
 वसु – मतः । प्रातस्सवनमिति प्रातः – सवनम् । यत् । अग्नये ॥
 वसुमत इति वसु-मते । पुरोडाशम् ॥ अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् ।
 निर्वपन्तीति निः – वपन्ति । देवताम् ॥ एव । तत् । भागिनीम् ॥
 कुर्वन्ति । 20 (50)

7.5.7.3

सवनमष्टाभिरुप यन्ति यदैन्द्रं दधि भवतीन्द्रमेव तद्-भागधेयान्न
 च्यावयन्तीन्द्रस्य वै मरुत्वतो माध्यन्दिनं सवनं यदिन्द्राय मरुत्वते
 पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपन्ति देवतामेव तद्-भागिनीं कुर्वन्ति
 सवनमेकादशभिरुप यन्ति विश्वेषां वै देवानामृभुमतां
 तृतीयसवनं यद्-वैश्वदेवं द्वादशकपालं निर्वपन्ति देवता एव तद्-
 भागिनीः कुर्वन्ति सवनं द्वादशभि - [ ] 21

7.5.7.3 - Padam

स॒वनम् । अ॒ष्टाभिः॑ । उ॒पेति॑ । य॒न्ति॑ । यत् । ऐ॒न्द्रम् । दधि॑ । भ॒वति॑ ।
इ॒न्द्रम् ॥ ए॒व । तत् । भा॒गधे॒यादि॑ति भा॒ग-धे॒यात् । न । च्या॒वय॑न्ति ।
इ॒न्द्रस्य॑ । वै । म॒रुत्व॑तः । मा॒ध्यन्दि॑नम् । स॒वनम् । यत् । इ॒न्द्राय॑ ।
म॒रुत्व॑ते । पु॒रोडा॑शम् । ए॒काद॑शकपालमित्ये॒काद॑श – क॒पालम् ।
नि॒र्वप॑न्तीति निः-व॒पन्ति॑ । दे॒वता॑म् । ए॒व । तत् । भा॒गिनी॑म् ।
कु॒र्वन्ति॑ । स॒वनम् । ए॒काद॑शभिरित्ये॒काद॑श – भिः । उ॒पेति॑ । य॒न्ति॑ ।
विश्वे॑षाम् । वै । दे॒वाना॑म् । ऋ॒भुम॑तामित्यृ॒भु – म॑ताम् ।
तृ॒तीय॑सवनमिति तृ॒तीय-स॒वनम् । यत् । वैश्व॑देवमिति वैश्व-दे॒वम् ।
द्वा॒दश॑कपालमिति द्वा॒दश – क॒पालम् । नि॒र्वप॑न्तीति निः – व॒पन्ति॑ ।
दे॒वताः॑ । ए॒व । तत् । भा॒गिनीः॑ । कु॒र्वन्ति॑ । स॒वनम् ।
द्वा॒दश॑भिरिति द्वा॒दश – भिः । 21 (50)

7.5.7.4

-रु॒प य॑न्ति प्रा॒जाप॑त्यं प॒शुमा॑ ल॒भन्ते॑ य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑ति-र्य॒ज्ञस्या-
न॒नुस॑र्गायाभिव॒र्त इ॒तः ष॑ण्मा॒सो ब्र॑ह्म॒सामं॑ भ॒वति॑ ब्र॒ह्म वा अ॑भिव॒र्तो

ब्रह्मणै॑व तथ् सु॒वर्गं॑ लो॒क-म॑भिव॒र्तय॑न्तो यन्ति प्र॒तिकू॑लमि॒व ही॑तः
सु॒वर्गो॑ लो॒क इन्द्र॑ क्र॒तुं न॒ आ भ॑र पि॒ता पु॒त्रेभ्यो॑ यथा॑ ।
शि॒क्षा नो॑ अ॒स्मिन् पु॑रु॒हूत॑ या॒मनि॑ जी॒वा ज्योति॑रशी॒मही॒त्य ( ) -मु॑त
आ॒यता॑ ष॒ण्मा॒सो ब्र॑ह्म॒सामं॑ भव॒त्ययं॑ वै लो॒को ज्योतिः॑ प्र॒जा
ज्योति॑रि॒ममे॒व तल्लो॑कं प॒श्यन्तो॑ऽभिव॒दन्त॑ आ यन्ति । 22

7.5.7.4 - Padam

उ॒पेति॑ । य॒न्ति । प्रा॒जाप॑त्यमि॒ति प्रा॒जा - प॒त्यम् । प॒शुम् । ए॒ति ।
ल॒भन्ते॑ । य॒ज्ञः । वै । प्रा॒जाप॑तिरि॒ति प्रा॒जा - प॒तिः । य॒ज्ञस्य॑ ।
अ॒ननु॑सर्गा॒येत्य॑ननु - सर्गा॒य । अ॒भिव॑र्त इ॒त्यभि॑ - वर्तः । इ॒तः ।
षट् । मा॒सः । ब्र॑ह्म॒साम॑मि॒ति ब्र॑ह्म - सा॒मम् । भ॒वति॑ । ब्र॑ह्म । वै ।
अ॒भिव॑र्त इ॒त्यभि॑ - वर्तः । ब्र॑ह्म॒णा । ए॒व । तत् । सु॒वर्ग॑मि॒ति
सु॒वः - ग॑म् । लो॒कम् । अ॒भिव॑र्तय॒न्त इ॒त्यभि॑ - वर्त॑यन्तः । य॒न्ति ।
प्र॒तिकू॑लमि॒ति प्र॒ति - कू॒लम् । इ॒व । हि॑ । इ॒तः । सु॒वर्ग॑ इति
सु॒वः - गः॑ । लो॒कः । इन्द्र॑ । क्र॒तुम् । नः॑ । ए॒ति । भ॑र । पि॒ता ।
पु॒त्रेभ्यः॑ । यथा॑ । शि॒क्ष । नः॑ । अ॒स्मिन् । पु॒रुहू॑तेति॑ पु॒रु - हू॒त ।

याम॑नि । जी॒वाः । ज्यो॑तिः । अ॒शीम॑हि । इति॑ ( ) । अमु॑तः ।
 आ॒यता॑मित्या॒ – यता॑म् । षट् । मा॒सः । ब्र॒ह्मसा॑ममि॒ति ब्र॒ह्म-सा॑मम् ।
 भव॑ति । अ॒यम् । वै । लो॒कः । ज्यो॑तिः । प्र॒जेति॑ प्र-जा । ज्यो॑तिः ।
 इ॒मम् । ए॒व । तत् । लो॒कम् । पश्य॑न्तः । अ॒भिव॑दन्त
 इत्य॑भि-वदन्तः । ए॒ति । यन्ति॑ । 22 (70)

(नाऽऽदिष्टं – कुर्वन्ति – द्वादशभि – रिति- विज्ञातिश्च) (A7)

7.5.8.1

दे॒वानां॑ वा॒ अन्तं॑ ज॒ग्मुषा॑मिन्द्रि॒यं वी॑र्य-मपा॒क्रामत्॑ तत्
 क्रो॒शेना॑वा॒रुन्ध॑त॒ तत् क्रो॒शस्य॑ क्रो॒शत्वं॑ यत् क्रो॒शेन॑ चा॒त्वा॒लस्यान्ते॑
 स्तु॒वन्ति॑ य॒ज्ञस्यै॑वान्तं॑ ग॒त्वेन्द्रि॒यं वी॑र्यमव॒ रुन्ध॑ते स॒न्नस्य॑र्द्ध्या
 ऽऽह॒वनी॑यस्यान्ते॑ स्तु॒वन्त्यग्नि॑-मे॒वोपद्-र॑ष्टारं कृ॒त्वर्द्धि॑मुप॒ यन्ति॑
 प्र॒जाप॑तेर्हृ॒दये॑न ह॒विर्द्धाने॑ऽन्तः स्तु॒वन्ति॑ प्रे॒माण॑मे॒वास्य॑
 गच्छ॑न्ति श्लो॒केन॑ पु॒रस्ता॑थ् सद॒सः – [ ] 23

7.5.8.1 - Padam

दे॒वाना॑म् । वै । अ॒न्त॑म् । ज॒ग्मु॑षाम् । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् । अ॒पेति॑ ।
 अ॒क्राम॑त् । तत् । क्रो॒शेन॑ । अ॒वेति॑ । अ॒रु॒न्धत॑ । तत् । क्रो॒शस्य॑ ।
 क्रो॒शत्व॑मिति क्रो॒श – त्वम् । यत् । क्रो॒शेन॑ । चा॒त्वा॒लस्य॑ । अ॒न्ते॑ ॥
 स्तु॒वन्ति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व । अ॒न्त॑म् । ग॒त्वा । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्य॑म् ।
 अ॒वेति॑ । रु॒न्धते॑ । स॒न्नस्य॑र्ध्या॑ । आ॒ह॒वनी॑यस्येत्या॑ – ह॒वनी॑यस्य ।
 अ॒न्ते॑ ॥ स्तु॒वन्ति॑ । अ॒ग्नि॑म् । ए॒व । उ॒प॒द्र॒ष्टार॑मित्यू॒प – द्र॒ष्टार॑म् ।
 कृ॒त्वा । ऋ॒द्धि॑म् । उ॒पेति॑ । य॒न्ति । प्र॒जाप॑तर्॒हृद॑येन॒ ह॒वि॒र्धान॑ इति॑
 ह॒विः – धाने॑ ॥ अ॒न्तः । स्तु॒वन्ति॑ । प्रे॒माण॑म् । ए॒व । अ॒स्य॑ ।
 ग॒च्छ॑न्ति । श॒लो॒केन॑ । पु॒रस्ता॑त् । स॒दसः॑ । 23 (50)

7.5.8.2

स्तु॒वन्त्य॑नु॒श्लो॒केन॑ प॒श्चाद्-य॒ज्ञस्यै॑वान्तं॑ ग॒त्वा श॒लो॒कभा॑जो भवन्ति
 न॒वभि॑-र॒द्ध्वर्यु॑रु॒द्-गा॑यति न॒व वै पु॑रु॒षे प्रा॑णाः प्रा॒णाने॑व य॒जमा॑नेषु
 द॒धाति॑ सर्वा॑ ऐ॒न्द्रि॒यो भव॑न्ति प्रा॒णेष्वे॒वेन्द्रि॑यं द॒ध-त्य॑प्रति॒हता॑भिरु॒द्-
 गा॑यति तस्मात् पु॒रुषः॑ सर्वा॑ण्य॒न्यानि॑ शी॒र्ष्णोऽङ्गानि॑ प्रत्य॑चति शि॒र

ए॒व न॑ प॒ञ्चद॑श॒रथ॑न्तरं॒ भव॑तीन्द्रि॒यमे॒वाव॑ रुन्धते सप्तदशं-[ ] 24

7.5.8.2 - Padam

स्तु॒वन्ति॑ । अनु॑श्लो॒केने॒त्यनु॑ – श्लो॒केन॑ । प॒श्चात् । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व ।
॥
अन्त॑म् । ग॒त्वा । श्लो॒कभा॑ज इति॑ श्लो॒क – भा॑जः । भव॑न्ति ।
नव॑भिरिति॑ नव – भिः । अध्व॑र्युः । उदि॑ति । गा॒यति॑ । नव॑ । वै ।
पुरु॑षे । प्रा॒णा इति॑ प्र – अनाः । प्रा॒णानि॑ति प्र – अना॑न् । ए॒व ।
यज॑मानेषु । दधा॑ति । सर्वाः॑ । ऐन्द्रि॑यः । भव॑न्ति । प्रा॒णेष्वि॑ति
प्र – अने॑षु । ए॒व । इन्द्रि॑यम् । दध॑ति । अप्र॑तिह॒ताभि॑रित्यप्र॑ति-
ह॒ताभिः॑ । उदि॑ति । गा॒यति॑ । तस्मा॑त् । पुरु॑षः । सर्वा॑णि । अ॒न्यानि॑ ।
शी॒र्ष्णः । अ॒ङ्गानि॑ । प्र॒तीति॑ । अ॒चति॑ । शि॒रः । ए॒व । न ।
प॒ञ्चद॑शमिति॑ पञ्च – द॒शम् । रथ॑न्तरमिति॑ रथं-तर॑म् । भव॑ति ।
इन्द्रि॑यम् । ए॒व । अवे॑ति । रुन्ध॑ते । सप्त॑दशमिति॑ सप्त-द॒शम् । 24
(50)

7.5.8.3

बृह-दन्नाद्यस्यावरुद्ध्य अथो प्रैव तेन जायन्त एकविंशं भद्रं
द्विपदासु प्रतिष्ठित्यै पत्नय उप गायन्ति मिथुनत्वाय प्रजात्यै प्रजापतिः
प्रजा असृजत सोऽकामयताऽऽसामहं राज्यं परीयामिति तासां
राजनेनैव राज्यं पर्येत् तद्-राजनस्य राजनत्वं यद्-राजनं भवति
प्रजानामेव तद्-यजमाना राज्यं परि यन्ति पञ्चविंशं भवति
प्रजापते - [ ] 25

7.5.8.3 - Padam

बृहत् । अन्नाद्यस्येत्यन्न - अद्यस्य । अवरुद्ध्य इत्यव - रुद्ध्यै ।
अथो इति । प्रैति । एव । तेन । जायन्ते । एकविंशमित्येक-
विंशम् । भद्रम् । द्विपदास्विति द्वि - पदासु । प्रतिष्ठित्या इति
प्रति - स्थित्यै । पत्नयः । उपेति । गायन्ति । मिथुनत्वायेति
मिथुन - त्वाय । प्रजात्या इति प्र - जात्यै । प्रजापतिरिति
प्रजा - पतिः । प्रजा इति प्र-जाः । असृजत । सः । अकामयत ।
आसाम् । अहम् । राज्यम् । परीति । इयाम् । इति । तासाम् ।

राजनेन॑ । ए॒व । रा॒ज्यम् । परी॑ति । ऐ॒त् । तत् । रा॒जनस्य॑ ।
रा॒जनत्वमि॑ति रा॒जन – त्वम् । यत् । रा॒जनम् । भव॑ति । प्र॒जानामि॑ति
प्र – जानाम्॑ ॥ ए॒व । तत् । यज॑मानाः । रा॒ज्यम् । परी॑ति । यन्ति॑ ।
पञ्चवि॑श्रमि॑ति पञ्च – वि॑श्रम् । भव॑ति । प्र॒जाप॑तेरि॑ति
प्र॒जा – प॑तेः । 25 (50)

7.5.8.4

–रा॒प्त्यै पञ्च॑भि-स्तिष्ठ॑न्तः स्तु॒वन्ति दे॒वलोक॑मे॒वाभि॑ ज॒यन्ति
पञ्च॑भिरा॒सीना॑ मनु॒ष्यलोक॑मे॒वाभि॑ ज॒यन्ति द॒श संप॑द्यन्ते द॒शाक्ष॑रा
वि॒राडन्नं॑ वि॒राड् वि॒राजै॑वा-न्नाद्य॑मव॑ रुन्ध॑ते पञ्च॑धा वि॒निषद्य॑ स्तु॒वन्ति
पञ्च॑ दि॒शो दि॒क्षवे॑व प्र॒तिति॑ष्ठन्त्ये॒कैकया॑ऽस्तु॒तया॑ स॒माय॑न्ति दि॒ग्भ्य
ए॒वान्नाद्य॑ सं भ॑रन्ति ता॒भि-रु॑द्गा॒तोद्-गा॑यति दि॒ग्भ्य
ए॒वान्नाद्य॑-[ ] 26

7.5.8.4 - Padam

आ॒प्त्यै । पञ्च॑भिरि॑ति पञ्च – भिः । तिष्ठ॑न्तः । स्तु॒वन्ति ।
दे॒वलोक॑मि॑ति दे॒व – लोक॑म् । ए॒व । अ॒भीति॑ । ज॒यन्ति ।

पञ्चभिरिति पञ्च – भिः । आसीनाः । मनुष्यलोकमिति
मनुष्य – लोकम् । एव । अभीति । जयन्ति । दश । समिति ।
पद्यन्ते । दशाक्षरेति दश – अक्षरा । विराडिति वि – राट् । अन्नम् ।
विराडिति वि – राट् । विराजेति वि – राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न
– अद्यम् । अवेति । रुन्धते । पञ्चधेति पञ्च – धा । विनिषद्येति
वि – निषद्य । स्तुवन्ति । पञ्च । दिशः । दिक्षु । एव । प्रतीति ।
तिष्ठन्ति । एकैकयेत्येकया – एकया । अस्तुतया । समायन्तीति
सं – आयन्ति । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-
अद्यम् । समिति । भरन्ति । ताभिः । उद्गातेत्युत् – गाता । उदिति ।
गायति । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एव ।

अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । 26 (50)

7.5.8.5

संभृत्य तेज आत्मन् दधते तस्मादेकः प्राणः सर्वाण्यङ्गान्यवत्यथो
यथा सुपर्ण उत्पतिष्यञ्छिर उत्तमं कुरुत एवमेव तद्-यजमानाः
प्रजानामुत्तमा भवन्त्यासन्दी-मुद्गाता ऽऽरोहति साम्राज्यमेव गच्छन्ति

प्लेङ्खञ् होता नाकस्यैव पृष्ठञ् रोहन्ति कूर्चावध्वर्यु-ब्रध्नस्यैव
विष्टपं गच्छन्त्येतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव यथापूर्वं प्रति ( )
तिष्ठन्त्यथो आक्रमणमेव तथ् सेतुं यजमानाः कुर्वते सुवर्गस्य
लोकस्य समष्ट्यै । 27

7.5.8.5 - Padam

संभृत्येति सं - भृत्य । तेजः । आत्मन् । दधते । तस्मात् । एकः ।
प्राण इति प्र - अनः । सर्वाणि । अङ्गानि । अवति । अथो इति ।
यथा । सुपर्ण इति सु - पर्णः । उत्पतिष्यन्नित्युत् - पतिष्यन् ।
शिरः । उत्तममित्युत् - तमम् । कुरुते । एवम् । एव । तत् ।
यजमानाः । प्रजानामिति प्र - जानाम् । उत्तमा इत्युत् - तमाः ।
भवन्ति । आसन्दीमित्या - सन्दीम् । उद्गातेत्युत् - गाता । एति ।
रोहति । साम्राज्यमिति सां - राज्यम् । एव । गच्छन्ति । प्लेङ्खम् ।
होता । नाकस्य । एव । पृष्ठम् । रोहन्ति । कूर्चौ । अध्वर्युः ।
ब्रध्नस्य । एव । विष्टपम् । गच्छन्ति । एतावन्तः । वै । देवलोका

इति॑ दे॒व – लो॒काः । तेषु॑ । ए॒व । यथा॑पूर्वमिति॑ यथा – पूर्वम् ।
 प्रतीति॑ ( ) । तिष्ठन्ति॑ । अथो॑ इति॑ । आक्रमण॑मित्या॑ – क्रमणम् ।
 ए॒व । तत् । सेतु॑म् । यज॑मानाः । कुर्व॑ते । सुवर्ग॑स्येति॑ सुवः-गस्य॑ ।
 लो॒कस्य॑ । सम॑ष्ट्या इति॑ सं – अष्ट्यै॑ । 27 (61)(सदसः- सप्तदशं-
 प्रजाप॑ते-गयति॑ दिग्भ्य॑ ए॒वान्नाद्यं॑-प्रत्ये॑-कादश॑ च) (A8)

7.5.9.1

अ॒र्क्येण॑ वै स॒हस्र॑शः प्रजाप॑तिः प्रजा॑ असृजत ताभ्य॑ इला॑ंदे॒नेरां॑
 लू॒ताम॑वारुन्ध॒ यद॒र्क्यं॑ भवति प्रजा॑ ए॒व तद्-यज॑मानाः सृजन्त
 इला॑दं भवति प्रजा॑भ्य॒ ए॒व सृ॑ष्टाभ्य॒ इरां॑ लू॒ताम॑व रुन्धते॒ तस्मा॑द्याञ्
 समाञ् स॒त्रञ् समृ॑द्धं क्षौधु॑कास्ताञ् समां॑ प्रजा॒ इषञ्
 ह्यासा॑मूर्ज॒माद॑दते॒ याञ् समां॑ व्यृद्ध-मक्षौधु॑कास्ताञ्
 समां॑ प्रजा – [ ] 28

7.5.9.1 - Padam

अ॒क्य॑ण॒ । वै । स॒ह॒स्र॒श॑ इति॒ स॒ह॒स्र॑ – शः॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑
 प्र॒जा – प॒तिः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ । अ॒सृ॒ज॒त॑ । ता॒भ्यः॑ ।
 इ॒ला॒न्दे॒न॑ ॥ इ॒रा॒म् ॥ लू॒ता॒म् ॥ अ॒वे॒ति॑ । अ॒रु॒न्ध॑ । यत् । अ॒क्य॑म् ।
 भ॒व॒ति॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ । ए॒व । तत् । य॒ज॒मा॒नाः॑ । सृ॒ज॒न्ते॑ ।
 इ॒ला॒न्द॒म् ॥ भ॒व॒ति॑ । प्र॒जा॒भ्य॑ इति॒ प्र – जा॑भ्यः॑ । ए॒व । सृ॒ष्टा॒भ्यः॑ ।
 इ॒रा॒म् ॥ लू॒ता॒म् ॥ अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्ध॒ते॑ ॥ तस्मा॑त् । या॒म् । स॒मा॒म् ।
 स॒त्र॒म् । स॒मृ॒द्ध॒मिति॑ सं – ऋ॒द्ध॒म् । क्षो॒धु॒काः॑ । ता॒म् । स॒मा॒म् ।
 प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ ॥ इ॒ष॒म् ॥ हि॑ । आ॒सा॒म् ॥ ऊ॒र्ज॒म् ॥ आ॒द॒द॒त॑
 इ॒त्या – द॒द॒ते॑ ॥ या॒म् । स॒मा॒म् ॥ व्यृ॒द्ध॒मिति॑ वि – ऋ॒द्ध॒म् ।
 अ॒क्षो॒धु॒काः॑ । ता॒म् । स॒मा॒म् ॥ प्र॒जा इति॑ प्र – जाः॑ । 28 (50)

7.5.9.2

न ह्या॒सा॒मि॒ष॒मूर्ज॑मा॒द॒द॒त॑ उ॒त्क्रो॑दं कु॒र्व॒ते॑ यथा॒ ब॒न्धा॒न्-मु॒मु॒चा॒ना
 उ॒त्क्रो॑दं कु॒र्व॒त॑ ए॒व॒मे॒व॒ तद्-य॑ज॒मा॒ना॒ दे॒व॒ब॒न्धा॒न्-मु॒मु॒चा॒ना॒ उ॒त्क्रो॑दं
 कु॒र्व॒त॑ इ॒ष॒मूर्ज॑मा॒त्म॒न् द॒धा॒ना॒ वा॒णः॑ श॒त॒त॒न्तु॑र्भवति॒ श॒ता॒युः॑ पु॒रु॒षः॑

श॒तेन्द्रि॑य॒ आयु॑ष्येवेन्द्रि॒ये प्रति॑ तिष्ठन्त्याजिं॑ धा॒वन्त्यन॑भिजितस्या-
भिजित्यै॑ दुन्दु॒भीन्त् समा॑घ्नन्ति पर॒मा वा ए॒षा वाग्या॑ दुन्दु॒भौ
पर॒मामे॒व - [ ] 29

7.5.9.2 - Padam

न । हि । आ॒साम् । इ॒षम् । ऊ॒र्जम् । आ॒द॒द॒त इ॒त्या - द॒द॒ते ।
उ॒त्क्रो॒द॒मित्यु॑त् - क्रो॒दम् । कु॒र्व॒ते । यथा॑ । ब॒न्धात् । मु॒मु॒चा॒नाः ।
उ॒त्क्रो॒द॒मित्यु॑त् - क्रो॒दम् । कु॒र्व॒ते । ए॒वम् । ए॒व । तत् । यज॑मानाः ।
दे॒वब॑न्धादिति॑ दे॒व-ब॑न्धात् । मु॒मु॒चा॒नाः । उ॒त्क्रो॒द॒मित्यु॑त् - क्रो॒दम् ।
कु॒र्व॒ते । इ॒षम् । ऊ॒र्जम् । आ॒त्मन् । द॒धानाः॑ । वा॒णः । श॒त॒तन्तु॑रिति॑
श॒त - तन्तुः॑ । भ॒व॒ति । श॒तायु॑रिति॑ श॒त - आ॒युः । पु॒रुषः॑ ।
श॒तेन्द्रि॑य॒ इति॑ श॒त - इन्द्रि॑यः । आ॒युषि॑ । ए॒व । इन्द्रि॑ये । प्र॒तीति॑ ।
तिष्ठ॑न्ति । आ॒जिम् । धा॒व॒न्ति । अन॑भिजितस्येत्यन॑भि - जि॒तस्य॑ ।
अ॒भिजि॑त्या॒ इत्य॑भि - जि॒त्यै । दु॒न्दु॒भीन् ।

स॒मा॒घ्न॒न्ती॒ति॑ सं- आ॒घ्न॒न्ति॑ । प॒र॒मा॑ । वै । ए॒षा॑ । वाक् । या ।
दु॒न्दु॒भौ॑ । प॒र॒मा॒म् । ए॒व । 29 (50)

7.5.9.3

वा॒च॒म॒व॒ रु॒न्ध॒ते॑ भूमि॒दु॒न्दु॒भि॒मा॑ घ्नन्ति॒ यै॒वे॒मां॑ वाक् प्रवि॒ष्टा॑ ता॒मे॒वा॒व॑
रु॒न्ध॒ते॑ ऽथो॒ इ॒मा॒मे॒व॑ ज॒य॒न्ति॒ सर्वा॑ वा॒चो॑ वदन्ति॒ सर्वा॑सां
वा॒चा॒म॒व॒रु॒द्ध्य॑ आ॒र्द्रे॑ च॒र्म॒न् व्या॑यच्छेते॒ इन्द्रि॒य॒स्या॑ वरु॒द्ध्य॑ आ॒न्यः॑
क्रो॒श॒ति॑ प्रा॒न्यः॑ श॒स॒ति॑ य आ॒क्रो॒श॒ति॑ पु॒ना॒त्ये॒वै॒ना॒न्थ॒स॒ यः॑
प्र॒श॒स॒ति॑ पू॒ते॒ष्वे॒वा॒न्ना॒द्यं॑ द॒धा॒त्यृ॒षि॒कृतं॑ च - [ ] 30

7.5.9.3 - Padam

वा॒च॒म् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्ध॒ते॑ । भूमि॒दु॒न्दु॒भि॒मि॒ति॑ भूमि - दु॒न्दु॒भि॒म् ।
ए॒ति॑ । घ्न॒न्ति॑ । या । ए॒व । इ॒मा॒म् । वाक् । प्र॒वि॒ष्टे॒ति॑ प्र - वि॒ष्टा॑ ।
ता॒म् । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्ध॒ते॑ । अ॒थो॒ इ॒ति॑ । इ॒मा॒म् । ए॒व । ज॒य॒न्ति॑ ।
सर्वाः॑ । वा॒चः॑ । वद॒न्ति॑ । सर्वा॑सा॒म् । वा॒चा॒म् । अ॒व॒रु॒द्ध्य॑
इ॒त्य॒व॑ - रु॒द्ध्यै॑ । आ॒र्द्रे॑ । च॒र्म॒न् । व्या॑यच्छेते॒ इति॑ वि-आ॒य॑च्छेते ।
इन्द्रि॒य॒स्य॑ । अ॒व॒रु॒द्ध्य॑ इ॒त्य॒व॑ - रु॒द्ध्यै॑ । ए॒ति॑ । अ॒न्यः॑ । क्रो॒श॒ति॑ ।

प्रेति॑ । अन्यः॑ । श॒ञ्सति॑ । यः॑ । आक्रो॑शतीत्या॑-क्रो॑शति । पु॒नाति॑ ।
 ए॒व । ए॒नान् । सः॑ । यः॑ । प्रश॒ञ्सतीति॑ प्र -श॒ञ्सति॑ । पू॒तेषु॑ ।
 ए॒व । अ॒न्नाद्य॑मित्यन्न - अद्य॑म् । द॒धाति॑ । ऋषि॑कृतमित्यृषि॑-कृत॑म् ।
 च । 30 (50)

7.5.9.4

वा ए॒ते दे॒वकृ॑तं च॒ पूर्वे॑र्मासै॒रव॑ रुन्ध॒ते यद्-भू॑तेच्छदाञ् सामा॑नि
 भव॑न्त्यु॒भय॑स्याव॒रुद्ध्यै॑ यन्ति॒ वा ए॒ते मि॒थुना॑द्ये सँव॑थ्सर-
 मु॒पय॑न्त्यन्त॒र्वेदि॑ मि॒थुनौ॑ सं भव॑तस्तेनै॒व मि॒थुनान्न॑ यन्ति । 31

7.5.9.4 - Padam

वै । ए॒ते । दे॒वकृ॑तमि॒ति दे॒व-कृ॑तम् । च॒ । पूर्वेः॑ । मा॒सैः॑ । अ॒वेति॑ ।
 रुन्ध॑ते । यत् । भू॒तेच्छदा॑मि॒ति भू॒ते - छदा॑म् । सामा॑नि । भव॑न्ति ।
 उ॒भय॑स्य । अ॒वरु॑द्ध्य॒ इत्य॑व - रु॒द्ध्यै॑ । यन्ति॑ । वै । ए॒ते ।
 मि॒थुना॑त् । ये । सँव॑थ्सरमि॒ति सं-व॑थ्सरम् । उ॒पय॑न्तीत्यु॒प-य॑न्ति ।
 अ॒न्त॒र्वेदी॑त्यन्तः - वे॒दि । मि॒थुनौ॑ । स॒मि॒ति । भव॑तः । ते॒न । ए॒व ।
 मि॒थुना॑त् । न । यन्ति॑ । 31 (30)

(व्य॑द्ध॒मक्षो॑धु॒कास्ता॑ꣳ समा॑ꣳ प्र॒जाः - पर॑मा॒मेव - च॑ -
त्रि॑ꣳश॒च्च) (A9)

7.5.10.1

च॒र्माव॑ भि॒न्दन्ति॑ पा॒प्मान॑मेवैषाम॑व॒ भि॒न्दन्ति॑ माऽप॑ रा॒थ्सी॑र्माऽति॑
व्या॒थ्सी॑रि॒त्याह॑ सं॒प्रत्ये॑वैषां॑ पा॒प्मान॑मव॒ भि॒न्दन्त्यु॑दकु॒म्भान॑धि॒निधाय॑
दा॒स्यो॑ मा॒र्जा॒लीयं॑ परि॑ नृत्यन्ति॒ पदो॑ नि॒घ्नती॑रि॒दंमधुं॑ गा॒यन्त्यो॑
मधु॑ वै दे॒वानां॑ पर॒म-म॒न्नाद्यं॑ पर॒ममे॒वा-न्नाद्य॑मव॒ रुन्धते॑
पदो॑ नि॒ घ्नन्ति॑ म॒हीया॑मेवैषु॑ दधति । 32

7.5.10.1 - Padam

च॒र्म । अ॒वेति॑ । भि॒न्दन्ति॑ । पा॒प्मान॑म् । ए॒व । ए॒षाम् । अ॒वेति॑ ।
भि॒न्दन्ति॑ । मा । अ॒पेति॑ । रा॒थ्सीः । मा । अ॒तीति॑ । व्या॒थ्सीः । इति॑ ।
आ॒ह । सं॒प्रतीति॑ सं - प्र॒ति । ए॒व । ए॒षाम् । पा॒प्मान॑म् । अ॒वेति॑ ।
भि॒न्दन्ति॑ । उ॒दकु॑म्भानि॒त्युद॑-कु॒म्भान् । अ॒धिनि॑धायेत्यधि - नि॒धाय॑ ।
दा॒स्यः । मा॒र्जा॒लीयम्॑ । प॒रीति॑ । नृत्यन्ति॑ । प॒दः । नि॒घ्नती॑रिति॑
नि - घ्न॒तीः । इ॒दंमधु॑मि॒तीदं॑ - म॒धुम् । गा॒यन्त्यः॑ । म॒धु । वै ।

दे॒वाना॑म् । पर॒मम् । अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न - अद्य॑म् । पर॒मम् । ए॒व ।
 अ॒न्नाद्य॑मित्य॒न्न - अद्य॑म् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धते॑ । प॒दः । नी॒ति । घ्न॑न्ति ।
 म॒हीया॑म् । ए॒व । ए॒षु । द॒धति॑ । 32 (49)

(च॒र्मे - का॒न्नप॒ञ्चा॒शत्) (A10)

7.5.11.1

पृ॒थि॒व्यै॑ स्वा॒हा ऽन्त॑रि॒क्षाय॑ स्वा॒हा दि॒वे स्वा॒हा सं॒प्लो॒ष्यते॑ स्वा॒हा
 सं॒प्लव॑मा॒नाय॑ स्वा॒हा सं॒प्लु॒ताय॑ स्वा॒हा मे॒घायि॑ष्यते स्वा॒हा मे॒घाय॑ते
 स्वा॒हा मे॒घि॒ताय॑ स्वा॒हा मे॒घाय॑ स्वा॒हा नी॒हा॒राय॑ स्वा॒हा नि॒हा॒कायै॑
 स्वा॒हा प्रा॒स॒चाय॑ स्वा॒हा प्र॒च॒ला॒कायै॑ स्वा॒हा वि॒द्योति॑ष्यते स्वा॒हा
 वि॒द्योत॑मा॒नाय॑ स्वा॒हा सं॒वि॒द्योत॑मा॒नाय॑ स्वा॒हा स्त॒नयि॑ष्यते स्वा॒हा
 स्त॒नय॑ते स्वा॒हो -ग्र॑ स्त॒नय॑ते स्वा॒हा व॒र्षि॑ष्यते स्वा॒हा व॒र्षते॑
 स्वा॒हा ऽभि॑व॒र्षते॑ स्वा॒हा परि॑व॒र्षते॑ स्वा॒हा सं॒व॒र्षते॑ - [ ] 33

7.5.11.1 - Padam

पृ॒थि॒व्यै॑ । स्वा॒हा॑ । अ॒न्त॑रि॒क्षाय॑ । स्वा॒हा॑ । दि॒वे । स्वा॒हा॑ । सं॒प्लो॒ष्यते॑
 इति॑ सं - प्लो॒ष्यते॑ । स्वा॒हा॑ । सं॒प्लव॑मा॒नायेति॑ सं - प्लव॑मा॒नाय॑ ।

स्वाहा॑ । सं॒प्लु॒ताये॑ति सं-प्लु॒ताय॑ । स्वाहा॑ । मे॒घायि॑ष्यते । स्वाहा॑ ।
 मे॒घाय॑त इति॑ मे॒घ - य॑ते । स्वाहा॑ । मे॒घिता॑य । स्वाहा॑ । मे॒घाय॑ ।
 स्वाहा॑ । नी॒हारा॑य । स्वाहा॑ । नि॒हाका॑या इति॑ नि-हा॒कायै॑ । स्वाहा॑ ।
 प्रा॒सचा॑य । स्वाहा॑ । प्र॒चला॑काया इति॑ प्र - च॒लाका॑यै । स्वाहा॑ ।
 वि॒द्योति॑ष्यत इति॑ वि - द्यो॒तिष्य॑ते । स्वाहा॑ । वि॒द्योत॑मानायेति॑
 वि - द्यो॒तमा॑नाय । स्वाहा॑ । सँ॒विद्यो॑त॒माना॑येति॑ सं-वि॒द्योत॑मानाय ।
 स्वाहा॑ । स्त॒नयि॑ष्यते । स्वाहा॑ । स्त॒नय॑ते । स्वाहा॑ । उ॒ग्रम् ।
 स्त॒नय॑ते । स्वाहा॑ । व॒र्षि॑ष्यते । स्वाहा॑ । व॒र्षते॑ । स्वाहा॑ ।
 अ॒भि॒व॒र्ष॑त इत्य॑भि - व॒र्षते॑ । स्वाहा॑ । प॒रि॒व॒र्ष॑त इति॑
 प॒रि - व॒र्षते॑ । स्वाहा॑ । सँ॒व॒र्ष॑त इति॑ सं - व॒र्षते॑ । 33 (50)

7.5.11.2

स्वाहा॑ ऽनु॒व॒र्ष॑ते स्वाहा॑ शी॒कायि॑ष्यते स्वाहा॑ शी॒काय॑ते स्वाहा॑
 शी॒कि॒ताय॑ स्वाहा॑प्रो॒षिष्य॑ते स्वाहा॑ प्रु॒ष्ण॑ते स्वाहा॑ प॒रि॒प्रुष्ण॑ते स्वाहा॑-
 द्गृ॒हीष्य॑ते स्वाहा॑ द्गृ॒ह्ण॑ते स्वाहा॑-द्गृ॒ही॒ताय॑ स्वाहा॑ वि॒प्लोष्य॑ते
 स्वाहा॑ वि॒प्लव॑मानाय॑ स्वाहा॑ वि॒प्लु॒ताय॑ स्वाहा॑ ऽऽत॒प॒स्य॑ते स्वाहा॑

ऽऽतपते॑ स्वाहो॑-ग्र॒मा॒तप॑ते स्वाह॒ -ग्भ्यः॑ स्वाहा॒ यजु॑र्भ्यः॑ स्वाहा॒
 साम॑भ्यः॑ स्वाह॒ ऽङ्गि॑रोभ्यः॑ स्वाहा॒ वेदे॑भ्यः॑ स्वाहा॒ गाथा॑भ्यः॑ स्वाहा॒
 नारा॑श॒स्त्री॑भ्यः॑ स्वाहा॒ रै॒भी॑भ्यः॑ स्वाहा॒ ( )सर्व॑स्मै॒ स्वाहा॑ । 34

7.5.11.2 - Padam

स्वाहा॑ । अनु॒वर्ष॑त॒ इत्य॑नु - वर्ष॑ते । स्वाहा॑ । शी॒का॒यिष्य॑ते ।
 स्वाहा॑ । शी॒का॒य॒त इति॑ शी॒क - य॑ते । स्वाहा॑ । शी॒कि॒ताय॑ ।
 स्वाहा॑ । प्रो॒षिष्य॑ते । स्वाहा॑ । पु॒ष्णा॑ते । स्वाहा॑ । परि॒पुष्णा॑त॒ इति॑
 परि - पु॒ष्णा॑ते । स्वाहा॑ । उद्ग्र॒हीष्य॑त॒ इत्यु॑त् - ग्र॒हीष्य॑ते । स्वाहा॑ ।
 उद्गृ॒ह्ण॑त॒ इत्यु॑त् - गृ॒ह्ण॑ते । स्वाहा॑ । उद्गृ॒ही॒ताये॑त्युत् - गृ॒ही॒ताय॑ ।
 स्वाहा॑ । वि॒प्लोष्य॑त॒ इति॑ वि - प्लो॑ष्यते । स्वाहा॑ । वि॒प्ल॒व॒मा॒नाये॑ति
 वि - प्ल॒व॒मा॒नाय॑ । स्वाहा॑ । वि॒प्लु॒ताये॑ति वि - प्लु॑ताय । स्वाहा॑ ।
 आ॒त॒प॒स्य॑त॒ इत्या॑ - त॒प॒स्य॑ते । स्वाहा॑ । आ॒त॒प॒त॒ इत्या॑ - त॒प॑ते ।
 स्वाहा॑ । उ॒ग्रम् । आ॒त॒प॒त॒ इत्या॑ - त॒प॑ते । स्वाहा॑ ।
 ऋ॒ग्भ्य॑ इत्यृक् - भ्यः॑ । स्वाहा॑ । यजु॑र्भ्य॑ इति॒ यजुः॑ - भ्यः॑ ।

स्वाहा । साम॑भ्य इति॑ साम॑ – भ्यः॑ । स्वाहा॑ । अङ्गि॑रोभ्य इत्यङ्गि॑रः
 –भ्यः॑ । स्वाहा॑ । वेदे॑भ्यः । स्वाहा॑ । गाथा॑भ्यः । स्वाहा॑ ।

नारा॑श॒सीभ्यः॑ । स्वाहा॑ । रै॒भीभ्यः॑ । स्वाहा॑ ( ) । सर्व॑स्मै ।

स्वाहा॑ । 34 (52) (स॒वैर्ष॑ते – रै॒भीभ्यः॑ स्वाहा॑ – द्वे च॑) (A11)

7.5.12.1

द॒त्वते॑ स्वाहा॑ ऽद॒न्तका॑य स्वाहा॑ प्रा॒णिने॑ स्वाहा॑ ऽप्रा॒णाय॑ स्वाहा॑
 मु॒खव॑ते स्वाहा॑ ऽमु॒खाय॑ स्वाहा॑ ना॒सिक॑वते स्वाहा॑ ऽना॒सिका॑य स्वाहा॑
 ऽक्ष॑ण्वते स्वाहा॑ ऽन॒क्षिका॑य स्वाहा॑ क॒र्णिने॑ स्वाहा॑ ऽक॒र्णका॑य स्वाहा॑
 शी॒र्षण्व॑ते स्वाहा॑ ऽशी॒र्षका॑य स्वाहा॑ प॒द्वते॑ स्वाहा॑ ऽपा॒दका॑य स्वाहा॑
 प्रा॒णते॑ स्वाहा॑ ऽप्रा॒णते॑ स्वाहा॑ व॒दते॑ स्वाहा॑ ऽव॒दते॑ स्वाहा॑ प॒श्यते॑
 स्वाहा॑ ऽप॒श्यते॑ स्वाहा॑ शृ॒ण्वते॑ स्वाहा॑ ऽशृ॒ण्वते॑ स्वाहा॑ म॒नस्वि॑ने
 स्वाहा॑ – [ ] 35

7.5.12.1 - Padam

द॒त्वते॑ । स्वाहा॑ । अ॒द॒न्तका॑य । स्वाहा॑ । प्रा॒णिने॑ । स्वाहा॑ ।
 अ॒प्रा॒णाय॑ । स्वाहा॑ । मु॒खव॑त इति॑ मु॒ख-व॑ते । स्वाहा॑ । अ॒मु॒खाय॑ ।

स्वाहा॑ । ना॒सि॒क॒व॒त॒ इति॑ ना॒सि॒क॒ – व॒ते । स्वाहा॑ । अ॒ना॒सि॒का॒य॑ ।
 स्वाहा॑ । अ॒क्ष॒ण॒व॒त॒ इत्य॑क्ष॒ण्-व॒ते॑ । स्वाहा॑ । अ॒न॒क्षि॒का॒य॑ । स्वाहा॑ ।
 क॒र्णि॒ने॑ । स्वाहा॑ । अ॒कर्ण॑का॒य॑ । स्वाहा॑ । शी॒र्ष॒ण॒व॒त॒ इति॑ शी॒र्ष॒ण्-
 -व॒ते॑ । स्वाहा॑ । अ॒शी॒र्ष॒का॒य॑ । स्वाहा॑ । प॒द्व॒त॒ इति॑ प॒त् – व॒ते॑ ।
 स्वाहा॑ । अ॒पा॒द॒का॒य॑ । स्वाहा॑ । प्रा॒ण॒त॒ इति॑ प्र – अ॒न॒ते॑ । स्वाहा॑ ।
 अ॒प्रा॒ण॒त॒ इत्य॑प्र – अ॒न॒ते॑ । स्वाहा॑ । व॒द॒ते॑ । स्वाहा॑ । अ॒व॒द॒ते॑ ।
 स्वाहा॑ । प॒श्य॒ते॑ । स्वाहा॑ । अ॒प॒श्य॒ते॑ । स्वाहा॑ । शृ॒ण्व॒ते॑ । स्वाहा॑ ।
 अ॒शृ॒ण्व॒ते॑ । स्वाहा॑ । म॒न॒स्वि॒ने॑ । स्वाहा॑ । **35 (50)**

7.5.12.2

ऽम॒न॒से॑ स्वाहा॑ रे॒त॒स्वि॒ने॑ स्वाहा॑ ऽरे॒त॒स्का॒य॑ स्वाहा॑ प्र॒जा॒भ्यः॑ स्वाहा॑
 प्र॒ज॒न॒ना॒य॑ स्वाहा॑ लो॒म॒व॒ते॑ स्वाहा॑ ऽलो॒म॒का॒य॑ स्वाहा॑ त्व॒चे॑ स्वाहा॑
 ऽत्व॒क्का॒य॑ स्वाहा॑ च॒र्म॒ण्व॒ते॑ स्वाहा॑ ऽच॒र्म॒का॒य॑ स्वाहा॑ लो॒हि॒त॒व॒ते॑
 स्वाहा॑ ऽलो॒हि॒ता॒य॑ स्वाहा॑ मा॒ञ्च॒न्व॒ते॑ स्वाहा॑ ऽमा॒ञ्च॒का॒य॑ स्वाहा॑
 स्ना॒व॒भ्यः॑ स्वाहा॑ ऽस्ना॒व॒का॒य॑ स्वाहा॑ स्थ॒न्व॒ते॑ स्वाहा॑ ऽन॒स्थि॒का॒य॑

स्वाहा॑ म॒ज्जन्व॑ते स्वाहा॑ ऽम॒ज्जका॑य स्वाहा॑ ऽङ्गि॒ने स्वाहा॑ऽन॒ङ्गाय॑
स्वाहा॑ ऽऽत्म॑ने स्वाहा॑ ऽना॒त्मने॑ स्वाहा॑ ( ) सर्व॑स्मै स्वाहा॑ ॥ 36

7.5.12.2 - Padam

अम॑नसै॑ । स्वाहा॑ ॥ रे॒तस्वि॑ने॑ । स्वाहा॑ ॥ अ॒रे॒तस्का॑येत्य॒रेतः॑ – का॒य ।
स्वाहा॑ ॥ प्र॒जाभ्य॑ इति॒ प्र – जा॑भ्यः । स्वाहा॑ ॥ प्र॒जन॑नायेति॒
प्र – जन॑नाय । स्वाहा॑ ॥ लो॒मव॑त इति॒ लोम॑ – व॒ते । स्वाहा॑ ॥
अ॒लोम॑काय । स्वाहा॑ ॥ त्व॒चे । स्वाहा॑ ॥ अ॒त्वक्का॑य । स्वाहा॑ ॥
च॒र्मण्व॑त इति॒ चर्म॑ण् – व॒ते । स्वाहा॑ ॥ अ॒चर्म॑काय । स्वाहा॑ ॥
लो॒हित॑वत इति॒ लोहित॑ – व॒ते । स्वाहा॑ ॥ अ॒लोहि॑ताय । स्वाहा॑ ॥
मा॒स॒न्वत॑ इति॒ मा॒सन्-॑व॒ते । स्वाहा॑ ॥ अ॒मा॒स॒काय॑ । स्वाहा॑ ॥
स्ना॒वभ्य॑ इति॒ स्ना॒व – भ्यः॑ । स्वाहा॑ ॥ अ॒स्ना॒वका॑य । स्वाहा॑ ॥
अ॒स्थ॑न्वत इत्य॒स्थन्-॑व॒ते । स्वाहा॑ ॥ अ॒नस्थि॑काय । स्वाहा॑ ॥
म॒ज्जन्व॑त इति॒ म॒ज्जन्-॑व॒ते । स्वाहा॑ ॥ अ॒म॒ज्जका॑य । स्वाहा॑ ॥

अङ्गि॑ने॑ । स्वाहा॑ । अन॑ङ्गाय॑ । स्वाहा॑ । आत्म॑ने॑ । स्वाहा॑ ।

अना॑त्मने॑ । स्वाहा॑ ( ) । सर्व॑स्मै॑ । स्वाहा॑ । 36 (52)

(मन॑स्विने॑ स्वाहा॑ – ज्ञा॑त्मने॑ स्वाहा॑ – द्वे च॑) (A12)

7.5.13.1

क॑स्त्वा॑ यु॒नक्ति॑ स॒ त्वा॑ यु॒नक्तु॑ वि॒ष्णु॑स्त्वा॒ यु॒नक्त्व॑स्य॒ य॒ज्ञस्य॑द्ध्यै॒
म॒ह्यं॑ स॒न्नत्या॑ अ॒मुष्मै॑ का॒माया॑ऽऽ*यु॒षे त्वा॑ प्रा॒णाय॑ त्वा॒ ऽपाना॑य॒ त्वा॑
व्या॒नाय॑ त्वा॒ व्यु॑ष्च्यै॒ त्वा॒ र॒य्यै॑ त्वा॒ रा॒धसे॑ त्वा॒ घो॒षाय॑ त्वा॒ पो॒षाय॑ त्वा॒
ऽऽरा॑द्घो॒षाय॑ त्वा॒ प्र॒च्यु॑त्यै॒ त्वा॑ । 37

7.5.13.1 - Padam

कः॑ । त्वा॑ । यु॒नक्ति॑ । सः॑ । त्वा॑ । यु॒नक्तु॑ । वि॒ष्णुः॑ । त्वा॑ । यु॒नक्तु॑ ।
अ॒स्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ । ऋ॒द्ध्यै॑ । म॒ह्यम् । स॒न्नत्या॑ इति॒ सं - न॒त्यै॑ ।
अ॒मुष्मै॑ । का॒माय॑ । आ॒यु॒षे । त्वा॑ । प्रा॒णाय॑ति॒ प्र - अ॒नाय॑ । त्वा॑ ।
अ॒पाना॑येत्यप - अ॒नाय॑ । त्वा॑ । व्या॒नाय॑ति॒ वि - अ॒नाय॑ । त्वा॑ ।
व्यु॑ष्च्या॒ इति॒ वि - उ॒ष्च्यै॑ । त्वा॑ । र॒य्यै॑ । त्वा॑ । रा॒धसे॑ । त्वा॑ ।

घोषाय॑ । त्वा॑ । पोषाय॑ । त्वा॑ । आ॒राद्घो॒षायेत्या॑रात् – घोषाय॑ ।
 त्वा॑ । प्र॒च्युत्या॑ इति प्र – च्युत्यै॑ । त्वा॑ । 37 (38)

(कस्त्वा - ऽष्टात्रिंशत्) (A13)

7.5.14.1

अ॒ग्नये॑ गाय॒त्राय॑ त्रि॒वृते॑ रा॒थन्तरा॑य वा॒सन्ताया॑-॒ष्टाक॑पाल
 इन्द्रा॑य त्रै॒ष्टुभा॑य पञ्चद॒शाय॑ बा॒र्हता॑य ग्री॒ष्मायै॑काद॒शक॑पालो
 विश्वे॑भ्यो दे॒वेभ्यो॑ जा॒गते॑भ्यः स॒प्तद॑शेभ्यो वै॒रूपे॑भ्यो वा॒र्षिके॑भ्यो
 द्वाद॑शकपालो मि॒त्रावरु॑णाभ्या-मा॒नुष्टु॑भाभ्या-मे॒कविं॑शाभ्यां
 वैरा॑जाभ्यां शार॒दाभ्यां॑ प॒यस्या॑ बृ॒हस्प॑तये पा॒ङ्गाय॑ त्रिण॒वाय॑
 शा॒क्वरा॑य है॒मन्तिका॑य च॒रुः स॒वित्र॑ आ॒तिच्छ॑न्दसाय त्रयस्त्रिंश॒शाय॑
 रै॒वता॑य शै॒शिरा॑य द्वाद॒शक॑पालो ऽदि॒त्यै वि॑ष्णुपत्न्यै च॒रुर॑ग्नये
 वैश्वान॑राय द्वाद॒शक॑पालो ऽनु॒मत्यै॑ च॒रुः का॒य ए॒कक॑पालः।38

7.5.14.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । गाय॒त्राय॑ । त्रि॒वृते॑ इति त्रि-वृते॑ । रा॒थन्तरा॑येति रा॒थं-तरा॑य ।
 वा॒सन्ता॑य । अ॒ष्टाक॑पाल इत्य॒ष्टा - क॒पालः॑ । इन्द्रा॑य । त्रै॒ष्टुभा॑य ।

पञ्चदशायेति पञ्च – दशाय । बार्हताय । ग्रैष्माय ।
 एकादशकपाल इत्येकादश – कपालः । विश्वेभ्यः । देवेभ्यः ।
 जागतेभ्यः । सप्तदशेभ्य इति सप्त – दशेभ्यः । वैरूपेभ्यः ।
 वार्षिकेभ्यः । द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः ।
 मित्रावरुणाभ्यामिति मित्रा – वरुणाभ्याम् । आनुष्टुभाभ्यामित्यानु-
 स्तुभाभ्याम् । एकविंशाभ्यामित्येक-विंशाभ्याम् । वैराजाभ्याम् ।
 शारदाभ्याम् । पयस्या । बृहस्पतये । पाङ्गाय । त्रिणवायेति
 त्रि – नवाय । शाक्वराय । हैमन्तिकाय । चरुः । सवित्रे ।
 आतिच्छन्दसायेत्याति – छन्दसाय । त्रयस्त्रिंशायेति
 त्रयः – त्रिंशाय । रैवताय । शैशिराय । द्वादशकपाल इति द्वादश
 – कपालः । अदित्यै । विष्णुपत्न्या इति विष्णु – पत्न्यै । चरुः ।
 अग्नये । वैश्वानराय । द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः ।
 अनुमत्या इत्यनु-मत्यै । चरुः । कायः । एककपाल
 इत्येक-कपालः । 38 (47)

(अ॒ग्नये॑ऽदि॒त्या अनु॑मत्यै – स॒प्तच॑त्वारि॒ंशत्) (A14)

7.5.15.1

यो वा अ॒ग्नाव॒ग्निः प्र॑ह्रियते यश्च सोमो राजा तयो॑रेष आ॒तिथ्यं
यद॑ग्नी॒षोमी॑योऽथै॒ष रु॒द्रो यश्ची॑यते यत् संचि॑ते॒ऽग्नावे॑तानि
ह॒वी॒षि न॑ निर्वपे॒देष॑ ए॒व रु॒द्रोऽशान्त॑ उपो॒त्थाय॑ प्र॒जां प॒शून्
यज॑मानस्या॒भि म॒न्येत॑ यत् संचि॑ते॒ऽग्नावे॑तानि ह॒वी॒षि निर्व॑पति
भा॒गधे॑ये॒नैवै॑न॒श्मय॑ति नास्य रु॒द्रोऽशान्त॑ – [ ] 39

7.5.15.1 - Padam

यः । वै । अ॒ग्नौ । अ॒ग्निः । प्र॑ह्रियत इति प्र – ह्रियते॑ । यः । च ।
सोमः॑ । राजा॑ । तयोः॑ । ए॒षः । आ॒तिथ्य॑म् । यत् । अ॒ग्नी॒षोमी॑य
इत्य॑ग्नी – सोमी॑यः । अथ । ए॒षः । रु॒द्रः । यः । ची॑यते॑ । यत् ।
सञ्चि॑त इति सं – चि॒ते । अ॒ग्नौ । ए॒तानि॑ । ह॒वी॒षि । न ।
निर्व॑पेदिति निः – वपे॑त् । ए॒षः । ए॒व । रु॒द्रः । अ॒शान्तः॑ ।
उपो॒त्थाये॑त्युप – उत्था॑य । प्र॒जामि॑ति प्र – जा॒म् । प॒शून् ।
यज॑मानस्य । अ॒भीति॑ । म॒न्येत॑ । यत् । सञ्चि॑त इति सं – चि॒ते ।

अ॒ग्नौ॑ । ए॒तानि॑ । ह॒वी॑ ऽ॒षि । नि॒र्व॒प॒तीति॑ निः – व॒पति॑ ।

भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । ए॒व । ए॒न॒म् । श॒म॒यति॑ । न । अ॒स्य॑ ।

॥
रु॒द्रः । अ॒शा॒न्तः । 39 (50)

7.5.15.2

उ॒पो॒त्था॒य प्र॒जां प॒शू॒न॒भि म॒न्य॒ते द॒श ह॒वी॑ ऽ॒षि भ॒वन्ति॑ न॒व वै पु॒रु॒षे

प्रा॒णा ना॒भिर्द॒श॒मी प्रा॒णा॒ने॒व य॒ज॒मा॒ने द॒धा॒त्यथो॑ द॒शा॒क्ष॒रा वि॒राड॑न्नं

वि॒राड् वि॒राज्ये॒वान्नाद्ये॑ प्र॒ति ति॒ष्ठ॒त्यृ॒तुभि॒र्वा ए॒ष छ॒न्दो॑भि॒ स्तोमैः॑

पृ॒ष्ठैश्चै॑त॒व्य इ॒त्याहु॑र्य॒दे॒तानि॑ ह॒वी॑ ऽ॒षि नि॒र्व॒प॒त्यृ॒तुभि॒रे॒वैनं॑

छ॒न्दो॑भि॒ स्तोमैः॑ पृ॒ष्ठैश्चि॑नु॒ते दि॒शः सु॒षु॒वा॒णे॒ना – [ ] 40

7.5.15.2 - Padam

उ॒पो॒त्था॒येत्यु॑प – उ॒त्था॒य । प्र॒जा॒मि॒ति प्र॒-जा॒म् । प॒शू॒न् । अ॒भी॒ति॑ ।

म॒न्य॒ते । द॒श । ह॒वी॑ ऽ॒षि । भ॒वन्ति॑ । न॒व । वै । पु॒रु॒षे । प्रा॒णा इति॑

प्र – अ॒नाः । ना॒भिः । द॒श॒मी । प्रा॒णा॒नि॒ति प्र – अ॒ना॒न् । ए॒व ।

य॒ज॒मा॒ने । द॒धा॒ति॑ । अथो॑ इति॑ । द॒शा॒क्ष॒रेति॑ द॒श – अ॒क्ष॒रा ।

वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् । अ॒न्न॒म् । वि॒राडि॑ति॒ वि – राट् ।

विराजीति॑ वि - राजि॑ । ए॒व । अ॒न्नाद्य॑ इत्य॒न्न - अद्य॑ ॥ प्रतीति॑ ।
 तिष्ठति॑ । ऋ॒तुभि॒रित्यृ॒तु - भिः॑ । वै । ए॒षः । छन्दो॑भिरिति॒ छन्दः-
 भिः॑ । स्तोमैः॑ ॥ पृ॒ष्ठैः । चे॒तव्यः॑ । इति॑ । आ॒हुः । यत् । ए॒तानि॑ ।
 हवी॑ ऽषि॑ । नि॒र्वप॑तीति॒ निः - व॑पति । ऋ॒तुभि॒रित्यृ॒तु - भिः॑ । ए॒व ।
 ए॒नम् । छन्दो॑भिरिति॒ छन्दः-भिः॑ । स्तोमैः॑ ॥ पृ॒ष्ठैः । चि॒नुते॑ । दि॒शः ।
 सु॒षुवा॑णेन । 40 (50)

7.5.15.3

-भि॒जित्या॑ इत्या॒हुर्य॒देतानि॑ हवी॑ ऽषि॑ नि॒र्वप॑ति दि॒शाम॑भि॒जित्या॑ ए॒तया॑
 वा इन्द्रं॑ दे॒वा अ॒याज॑यन् तस्मादिन्द्र॒सव॑ ए॒तया॑ म॒नुं म॒नुष्या॑स्तस्मान्-
 म॒नुस॒वो यथेन्द्रो॑ दे॒वानां॑ यथा॒ म॒नुर्म॒नुष्या॑णामे॒वं भ॑वति॒ य ए॒वं
 वि॒द्वाने॒तये॑ष्या॒ यज॑ते दि॒ग्वतीः॑ पु॒रोऽनु॑वा॒क्या भ॑वन्ति॒ सर्वा॑सां
 दि॒शाम॑भि॒जित्यै॑ । 41

7.5.15.3 - Padam

अ॒भि॒जित्या॑ इत्य॒भि - जि॒त्याः॑ ॥ इति॑ । आ॒हुः । यत् ।
 ए॒तानि॑ । हवी॑ ऽषि॑ । नि॒र्वप॑तीति॒ निः - व॑पति । दि॒शाम् ।

अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । एतया । वै । इन्द्रम् । देवाः ।
 अयाजयन् । तस्मात् । इन्द्रसव इतीन्द्र – सवः । एतया । मनुम् ।
 मनुष्याः । तस्मात् । मनुसव इति मनु – सवः । यथा । इन्द्रः ।
 देवानाम् । यथा । मनुः । मनुष्याणाम् । एवम् । भवति । यः ।
 एवम् । विद्वान् । एतया । इष्ट्या । यजते । दिग्वतीरिति दिक्-वतीः ।
 पुरोऽनुवाक्या इति पुरः-अनुवाक्याः । भवन्ति । सर्वासाम् ।
 दिशाम् । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । 41 (40)

(अज्ञान्तः – सुषुवाणेनै – कचत्वारिंशच्च) (A15)

7.5.16.1

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव ।
 य ईशे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ।
 उपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते द्यौर्महिमा
 नक्षत्राणि रूपमादित्यस्ते तेजस्तस्मै त्वा महिम्ने प्रजापतये स्वाहा ॥ 42

7.5.16.1 - Padam

यः । प्राणत इति प्र – अनतः । निमिषत इति नि – मिषतः ।
महित्वेति महि – त्वा । एकः । इत् । राजा । जगतः । बभूव । यः ।
ईशे । अस्य । द्विपद इति द्वि – पदः । चतुष्पद इति चतुः – पदः ।
कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । उपयामगृहीत इत्युपयाम-गृहीतः ।
असि । प्रजापतय इति प्रजा – पतये । त्वा । जुष्टम् । गृह्णामि ।
तस्य । ते । द्यौः । महिमा । नक्षत्राणि । रूपम् । आदित्यः । ते ।
तेजः । तस्मै । त्वा । महिम्ने । प्रजापतय इति प्रजा – पतये ।
स्वाहा । 42 (38) (यः प्राणतो द्यौरादित्यौ – षष्ट्रिंशत्) (A16)

7.5.17.1

य आत्मदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं यस्य देवाः ।
यस्य छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ।
उपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते पृथिवी
महिमौषधयो वनस्पतयो रूपमग्निस्ते तेजस्तस्मै त्वा महिम्ने
प्रजापतये स्वाहा । 43

7.5.17.1 - Padam

यः । आ॒त्म॒दा इ॒त्यात्म॑ – दाः । ब॒ल॒दा इति॑ ब॒ल – दाः । यस्य॑ ।
विश्वे॑ । उ॒पा॒स॒त इत्यु॑प – आ॒स॒ते । प्र॒शि॒ष॒मि॒ति प्र-शि॑षम् । यस्य॑ ।
दे॒वाः । यस्य॑ । छा॒या । अ॒मृ॒तम् । यस्य॑ । मृ॒त्युः । क॒स्मै॑ । दे॒वाय॑ ।
ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ । उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म – गृ॒ही॒तः । अ॒सि॑ ।
प्र॒जा॒प॒त॒य इति॑ प्र॒जा – प॒त॒ये । त्वा । जु॒ष्टम्॑ । गृ॒ह्णामि॑ । तस्य॑ । ते ।
पृ॒थि॒वी । म॒हि॒मा । औष॑ध॒यः । व॒न॒स्प॒त॒यः । रू॒पम् । अ॒ग्निः । ते ।
ते॒जः । त॒स्मै॑ । त्वा । म॒हि॒म्ने॑ । प्र॒जा॒प॒त॒य इति॑ प्र॒जा – प॒त॒ये ।
॥
स्वाहा॑ । 43 (39)

(य आ॒त्म॒दाः पृ॒थि॒व्य॒ग्नि-रे॒का॒न्न च॒त्वारि॑ंशत्) (A17)

7.5.18.1

आ ब्र॒ह्म॒न्ब्रा॒ह्म॒णो ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सी जा॒य॒ता॒मा ऽस्मि॑न् रा॒ष्ट्रे रा॒ज॒न्य॑
इ॒ष॒व्यः शू॒रो म॒हा॒र॒थो जा॒य॒तां दोग्ध्री॑धे॒नु॒र्वो॒ढा ऽन॒ड्वा॒ना॒शुः
स॒प्तिः पु॒र॒न्धि॒र्योषा॑ जि॒ष्णू र॒थे॒ष्ठाः स॒भे॒यो यु॒वा ऽऽस्य॑ य॒ज॒मा॒न॒स्य॑
वी॒रो जा॒य॒तां नि॒का॒मे॒नि॒का॒मे नः प॒र्ज॒न्यो व॒र्ष॒तु फ॒लि॒न्यो न

ओषधयः पच्यन्तां यौगक्षेमोनः कल्पतां । 44

7.5.18.1 - Padam

एति । ब्रह्मन् । ब्राह्मणः । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म-वर्चसी । जायताम् ।
 एति । अस्मिन् । राष्ट्रे । राजन्यः । इषव्यः । शूरः । महारथ इति
 महा - रथः । जायताम् । दोग्धी । धेनुः । वोढा । अनड्वान् ।
 आशुः । सप्तिः । पुरन्धिः । योषा । जिष्णूः । रथेष्ठा इति
 रथे - स्थाः । सभेयः । युवा । एति । अस्य । यजमानस्य । वीरः ।
 जायताम् । निकामेनिकाम इति निकामे - निकामे । नः । पर्जन्यः ।
 वर्षतु । फलिन्यः । नः । ओषधयः । पच्यन्ताम् । योगक्षेम इति
 योग - क्षेमः । नः । कल्पताम् । 44 (41)

(आ ब्रह्म - नैकचत्वारिंशत्) (A18)

7.5.19.1

आऽक्रान् वाजी पृथिवीमग्निं युजमकृत वाज्यर्वा ऽऽक्रान् वाज्यन्तरिक्षं
 वायुं युजमकृत वाज्यर्वा द्वां वाज्याऽक्रुस्त सूर्यं युजमकृत
 वाज्यर्वा ऽग्निस्ते वाजिन् युङ्ङनु त्वा ऽऽ रभे स्वस्ति मा सं पारय

वा॒युस्ते॑ वा॒जिन् यु॒ङ्ङ॒नु त्वा ऽऽ र॑भे स्व॒स्ति मा सं – [ ] 45

7.5.19.1 - Padam

ए॒ति । अ॒क्रान् । वा॒जी । पृ॒थि॒वीम् । अ॒ग्निम् । यु॒जम् ॥ अ॒कृत॑ ।
 वा॒जी । अ॒र्वा ॥ ए॒ति । अ॒क्रान् । वा॒जी । अ॒न्तरि॑क्षम् । वा॒युम् ।
 यु॒जम् ॥ अ॒कृत॑ । वा॒जी । अ॒र्वा ॥ द्याम् । वा॒जी । ए॒ति । अ॒क्र॒७स्त॑ ।
 सू॒र्यम् ॥ यु॒जम् ॥ अ॒कृत॑ । वा॒जी । अ॒र्वा ॥ अ॒ग्निः । ते । वा॒जिन् ।
 यु॒ङ् । अ॒न्विति॑ । त्वा । ए॒ति । र॑भे । स्व॒स्ति । मा । स॒मिति॑ । पा॒रय॑ ।
 वा॒युः । ते । वा॒जिन् । यु॒ङ् । अ॒न्विति॑ । त्वा । ए॒ति । र॑भे । स्व॒स्ति ।
 मा । स॒मिति॑ । 45 (50)

7.5.19.2

पा॒रया ऽऽदि॒त्यस्ते॑ वा॒जिन् यु॒ङ्ङ॒नु त्वा ऽऽ र॑भे स्व॒स्ति मा सं पा॒रय॑
 प्रा॒णधृ॑गसि प्रा॒णं मे दृ॒ह व्या॒नधृ॑गसि व्या॒नं मे दृ॒हा
 ऽपा॒नधृ॑गस्यपा॒नं मे दृ॒ह चक्षु॑रसि चक्षु॒र्मयि॑ धेहि श्रो॒त्रम॑सि श्रो॒त्रं
 मयि॑ धे॒ह्यायु॑रस्यायु॒र्मयि॑ धेहि । 46

7.5.19.2 - Padam

पारय । आदित्यः । ते । वाजिन् । युङ् । अन्विति । त्वा । एति ।
रभे । स्वस्ति । मा । समिति । पारय । प्राणधृगिति प्राण – धृक् ।
असि । प्राणमिति प्र-अनम् । मे । दृह । व्यानधृगिति
व्यान – धृक् । असि । व्यानमिति वि – अनम् । मे । दृह ।
अपानधृगित्यपान – धृक् । असि । अपानमित्यप – अनम् । मे ।
दृह । चक्षुः । असि । चक्षुः । मयि । धेहि । श्रोत्रम् । असि ।
श्रोत्रम् । मयि । धेहि । आयुः । असि । आयुः । मयि ।
धेहि । 46 (43) (वायुस्ते वाजिन् युङ्ङनु त्वा ऽऽ रभे स्वस्ति मा
सं – त्रिचत्वारिश्च) (A19)

7.5.20.1

जज्ञि बीजं वर्ष्टा पर्जन्यः पक्ता सस्यञ् सुपिप्पला ओषधयः
स्वधिचरणेयञ् सूपसदनोऽग्निः स्वध्यक्षमन्तरिक्षञ् सुपावः पवमानः
सूपस्थाना द्वौ शिवमसौ तपन् यथापूर्वमहोरात्रे पञ्चदशिनो
र्धमासा-स्त्रिश्चिनो मासाः क्लृप्ता ऋतवः शान्तः सवत्सरः । 47

7.5.20.1 - Padam

ज॒ज्ञि॑ । बी॒जम्॑ । वर्॒ष्ठा॑ । पर्ज॒न्यः॑ । प॒क्ता॑ । स॒स्यम्॑ । सु॒पि॒प्प॒ला इति॑
सु - पि॒प्प॒लाः । ओष॑धयः । स्व॒धि॒च॒रणेति॑ सु - अ॒धि॒च॒रणा॑ ।
इ॒यम् । सू॒प॒स॒दन इति॑ सु - उ॒प॒स॒दनः॑ । अ॒ग्निः॑ । स्व॒ध्य॒क्ष॒मिति॑
सु - अ॒ध्य॒क्ष॒म् । अ॒न्त॒रि॒क्ष॒म् । सु॒पा॒व इति॑ सु - पा॒वः । प॒व॒मानः॑ ।
सू॒प॒स्थानेति॑ सु - उ॒प॒स्थाना॑ । द्यौः॑ । शि॒वम् । अ॒सौ । त॒प॒न् ।
य॒था॒पूर्व॑मिति॑ यथा - पू॒र्वम् । अ॒हो॒रा॒त्रे इत्य॑हः - रा॒त्रे । प॒ञ्च॒द॒शि॒न
इति॑ प॒ञ्च - द॒शि॒नः । अ॒र्ध॒मा॒सा इत्य॑र्ध - मा॒साः । त्रि॒ंश॒तिः॑ ।
मा॒साः । क्लृ॑प्ताः । ऋ॒त॒वः । शान्तः॑ । स॒व॒त्स॒र इति॑
सं - व॒त्स॒रः । 47 (31) (ज॒ज्ञि बी॒ज - मे॒क॒त्रिं॒शत्) (A20)

7.5.21.1

आ॒ग्ने॒योऽष्टा॑कपालः सौ॒म्यश्च॑रुः सा॒वि॒त्रोऽष्टा॑कपालः पौ॒ष्णश्च॑रु
रौ॒द्रश्च॑रु॒रग्नये॑ वैश्वान॒राय॑ द्वा॒द॒श॒क॒पालो॑ मृ॒गा॒ख॒रे यदि॑
नाऽऽ*ग॒च्छे - द॒ग्नये॑ - ऽहो॒मु॒चे - ऽष्टा॑कपालः सौ॒र्यं॑ प॒यो वा॒यव्यं॑
आ॒ज्य॑भागः । 48

7.5.21.1 - Padam

आग्नेयः । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः । सौम्यः । चरुः ।
सावित्रः । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः । पौष्णः । चरुः । रौद्रः ।
चरुः । अग्नये ॥ वैश्वानराय ॥ द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः ।
मृगाखर इति मृग – आखरे । यदि । न । आगच्छेदित्या – गच्छेत् ॥
अग्नये ॥ अ॒होमु॒च इत्य॒हः – मु॒चे ॥ अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः ।
सौर्यम् । पयः । वायव्यः । आज्यभाग इत्याज्य – भागः । 48 (24)

(आग्नेय – श्रुतुर्विज्ञातिः) (A21)

7.5.22.1

अग्नये – ऽहोमुचे – ऽष्टाकपाल इन्द्राया ऽहोमुच एकादशकपालो
मित्रावरुणाभ्या – मागोमुग्भ्यां ॥ पयस्या वायोसावित्र आगोमुग्भ्यां ॥
चरुरश्विभ्या – मागोमुग्भ्यां ॥ धाना मरुद्भ्य एनोमुग्भ्यः सप्तकपालो
विश्वेभ्यो देवेभ्य एनोमुग्भ्यो द्वादशकपालो ऽनुमत्यै चरुरग्नये
वैश्वानराय द्वादशकपालो द्वावापृथिवीभ्या – म॒होमु॒ग्भ्यां ॥
द्विकपालः । 49

7.5.22.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । अ॒हो॒मु॒च इत्य॑हः-मु॒चे॑ । अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल इत्य॑ष्टा-क॒पा॒लः ।
इन्द्रा॑य । अ॒हो॒मु॒च इत्य॑हः - मु॒चे॑ । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल इत्ये॑कादश
-क॒पा॒लः । मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒भ्या॒मि॒ति मि॒त्रा - वरु॑णाभ्याम् ।
आ॒गो॒मु॒ग्भ्या॒मि॒त्या॒गो॒मु॒क् - भ्या॑म् । प॒य॒स्या॑ । वा॒यो॒सा॒वि॒त्र इति॑
वा॒यो - सा॒वि॒त्रः । आ॒गो॒मु॒ग्भ्या॒मि॒त्या॒गो॒मु॒क् - भ्या॑म् । च॒रुः ।
अ॒श्वि॒भ्या॒मि॒त्य॒श्वि - भ्या॑म् । अ॒गो॒मु॒ग्भ्या॒मि॒त्या॒गो॒मु॒क् - भ्या॑म् ।
धा॒नाः । म॒रु॒द्भ्य इति॑ म॒रु॒त् - भ्यः॑ । ए॒नो॒मु॒ग्भ्य इत्ये॑नोमु॒क्-भ्यः॑ ।
स॒प्त॒क॒पा॒ल इति॑ स॒प्त - क॒पा॒लः । वि॒श्वे॑भ्यः । दे॒वे॒भ्यः । ए॒नो॒मु॒ग्भ्य
इत्ये॑नोमु॒क् - भ्यः॑ । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इति॑ द्वा॒द॒श - क॒पा॒लः ।
अ॒नु॒म॒त्या इत्य॑नु - म॒त्यै॑ । च॒रुः । अ॒ग्नये॑ । वै॒श्वान॑राय ।
द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इति॑ द्वा॒द॒श - क॒पा॒लः । द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒भ्या॒मि॒ति
द्या॒वा - पृ॒थि॒वी॒भ्या॑म् । अ॒हो॒मु॒ग्भ्या॒मि॒त्य॑होमु॒क् - भ्या॑म् ।
द्वि॒क॒पा॒ल इति॑ द्वि - क॒पा॒लः । 49 (30)

(अ॒ग्नयेऽ॒होमु॑चै॒ – त्रि॑ंशत्) (A22)

7.5.23.1

अ॒ग्नये॑ स॒मन॑मत् पृ॒थिव्यै॑ स॒मन॑मद्यथाऽग्निः पृ॒थिव्या॑ स॒मन॑मदेवं
म॒ह्यं भ॒द्राः सं॑नतयः सं नमन्तु वा॒यवे॑ स॒मन॑मदन्तरिक्षाय स॒मन॑मद्यथा
वा॒युर॑न्तरिक्षेण सू॒र्याय॑ स॒मन॑मद्विवे स॒मन॑मद्यथा सू॒र्यो दि॒वा च॒न्द्र॑म॒से
स॒मन॑मन्नक्षत्रेभ्यः स॒मन॑मद्यथा च॒न्द्र॑मा नक्षत्रैर्व॒रुणाय॑
स॒मन॑मदद्भ्यः स॒मन॑मद्यथा – [ ] 50

7.5.23.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् । पृ॒थि॒व्यै॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् । यथा॑ ॥
अ॒ग्निः॑ । पृ॒थि॒व्या॑ । स॒म॒न॒म॒दि॒ति॑ सं – अ॒न॒मत् । ए॒वम् । म॒ह्यम् ॥
भ॒द्राः॑ । सं॑नतय इति सं – नतयः । स॒मि॒ति॑ । न॒म॒न्तु॑ । वा॒यवे॑ ॥
स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् । अ॒न्त॒रि॒क्षा॒य॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् । यथा॑ ॥ वा॒युः॑ ।
अ॒न्त॒रि॒क्षे॒ण॑ । सू॒र्या॑य । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् । दि॒वे॑ । स॒मि॒ति॑ ।
अ॒न॒मत् । यथा॑ ॥ सू॒र्यः॑ । दि॒वा॑ । च॒न्द्र॑म॒से॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् ।
नक्ष॑त्रेभ्यः । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒मत् । यथा॑ ॥ च॒न्द्र॑माः । नक्ष॑त्रैः ॥

वरुणाय । समिति । अनमत् । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । समिति ।

अनमत् । यथा ॥ 50 (50)

7.5.23.2

वरुणोऽद्भिः साम्ने समनमदृचे समनमद्यथा सामर्चा ब्रह्मणे
समनमत् क्षत्राय समनमद्यथा ब्रह्म क्षत्रेण राज्ञे समनमद्-विशे
समनमद्यथा राजा विशा रथायः समनमदश्वेभ्यः समनमद्यथा
रथोऽश्वैः प्रजापतये समनमद्-भूतेभ्यः समनमद्यथा प्रजापतिर्भूतैः
समनमदेवं मह्यं ( ) भद्राः संनतयः सं नमन्तु । 51

7.5.23.2 - Padam

वरुणः । अद्भिरित्यत् – भिः । साम्ने । समिति । अनमत् । ऋचे ।
समिति । अनमत् । यथा ॥ साम । ऋचा । ब्रह्मणे । समिति ।
अनमत् । क्षत्राय । समिति । अनमत् । यथा ॥ ब्रह्म । क्षत्रेण । राज्ञे ॥
समिति । अनमत् । विशे । समिति । अनमत् । यथा ॥ राजा ॥
विशा । रथाय । समिति । अनमत् । अश्वेभ्यः । समिति । अनमत् ।
यथा ॥ रथः । अश्वैः । प्रजापतय इति प्रजा – पतये । समिति ।

अ॒न॒म॒त् । भू॒ते॒भ्यः॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒न॒म॒त् । यथा॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑
 प्र॒जा – प॒तिः॑ । भू॒तैः॑ । स॒म॒न॒म॒दि॒ति॑ सं-अ॒न॒म॒त् । ए॒व॒म् ।
 म॒ह्य॒म् ( ) । भ॒द्राः॑ । सं॒न॒त॒य॒ इति॑ सं – न॒त॒यः॑ । स॒मि॒ति॑ ।
 न॒म॒न्तु॑ । 51 (54) (अ॒द्भ्यः॑ स॒म॒न॒म॒द्यथा॑-म॒ह्यं-च॒त्वारि॑ च) (A23)

7.5.24.1

ये॒ ते॒ प॒न्थानः॑ स॒वि॒तः॑ पू॒र्व्या॑सो॒ऽरे॒ण॒वो॑ वि॒त॒ता॑ अ॒न्त॒रि॒क्षे॑ ।
 ते॒भि॒र्नो॑ अ॒द्य॒ प॒थि॒भिः॑ सु॒गे॒भी॒ र॒क्षा॑ च॒ नो॒ अधि॑ च॒ दे॒व॒ ब्रू॒हि॑ ।
 न॒मो॒ऽग्न॑ये॒ पृथि॒वि॒क्षि॒ते॑ लो॒क॒स्पृ॒ते॑ लो॒क॒म॒स्मै॑ य॒ज॒मा॒नाय॑ दे॒हि॒
 न॒मो॒ वा॒य॒वे॒ऽन्त॒रि॒क्ष॒क्षि॒ते॑ लो॒क॒स्पृ॒ते॑ लो॒क॒म॒स्मै॑ य॒ज॒मा॒नाय॑ दे॒हि॒
 न॒मः॑ सू॒र्या॑य दि॒वि॒क्षि॒ते॑ लो॒क॒स्पृ॒ते॑ लो॒क॒म॒स्मै॑ य॒ज॒मा॒नाय॑ दे॒हि॒ । 52

7.5.24.1 - Padam

ये॒ । ते॒ । प॒न्थानः॑ । स॒वि॒तः॑ । पू॒र्व्या॑सः । अ॒रे॒ण॒वः॑ । वि॒त॒ता॑ इति॒
 वि – त॒ताः॑ । अ॒न्त॒रि॒क्षे॑ । ते॒भिः॑ । नः॑ । अ॒द्य॑ । प॒थि॒भि॒रि॒ति॑
 प॒थि – भिः॑ । सु॒गे॒भि॒रि॒ति॑ सु – गे॒भिः॑ । र॒क्ष॑ । च॒ । नः॑ । अधी॒ति॑ ।
 च॒ । दे॒व॒ । ब्रू॒हि॑ । न॒मः॑ । अ॒ग्न॑ये॒ । पृथि॒वि॒क्षि॒त॑ इति॒ पृथि॒वि-क्षि॒ते॑ ।

लोकस्पृत॑ इति॑ लोक - स्पृते॑ । लोकम् । अस्मै॑ । यज॑मानाय ।
 देहि॑ । नमः॑ । वायवे॑ । अन्तरिक्ष॑क्षित इत्यन्तरिक्ष - क्षिते॑ ।
 लोकस्पृत॑ इति॑ लोक - स्पृते॑ । लोकम् । अस्मै॑ । यज॑मानाय ।
 देहि॑ । नमः॑ । सूर्याय॑ । दिवि॑क्षित इति॑ दिवि - क्षिते॑ । लोकस्पृत॑
 इति॑ लोक - स्पृते॑ । लोकम् । अस्मै॑ । यज॑मानाय । देहि॑ । 52 (44)

(ये ते - चतुश्चत्वारिंशत्) (A24)

7.5.25.1

यो वा अश्व॑स्य मेध्य॑स्य शिरो॑ वेद शीर्ष॑ण्वान् मेध्यो॑ भवत्युषा वा
 अश्व॑स्य मेध्य॑स्य शिरः॑ सूर्यश्चक्षु॑र्वातः प्राणश्चन्द्र॑माः श्रोत्रं॑
 दिशः॑ पादा॑ अवान्तरदिशाः॑ पर्श्वोऽहो॑रात्रे निमेषोऽर्ध॑मासाः
 पर्वा॑णि मासाः॑ संधानान्यृत॑वोऽङ्गानि॑ सँवथ्सर॑ आत्मा
 रश्मयः॑ केषा॑ नक्षत्राणि॑ रूपं॑ तारका॑ अस्थानि॑ नभो॑ मा॒सान्योष॑धयो
 लोमानि॑ वनस्पतयो॑ वाला॑ अग्नि॑मुखं॑ वैश्वानरो॑ व्यात्त॑ - [ ] 53

7.5.25.1 - Padam

यः । वै । अश्वस्य । मेध्यस्य । शिरः । वेद । शीर्षण्वानिति
शीर्षण्-वान् । मेध्यः । भवति । उषाः । वै । अश्वस्य । मेध्यस्य ।
शिरः । सूर्यः । चक्षुः । वातः । प्राण इति प्र – अनः । चन्द्रमाः ।
श्रोत्रम् । दिशः । पादाः । अवान्तरदिशा इत्यवान्तर – दिशाः ।
पर्शवः । अहोरात्रे इत्यहः – रात्रे । निमेष इति नि – मेषः ।
अर्धमासा इत्यर्ध – मासाः । पर्वाणि । मासाः । संधानानीति
सं – धानानि । ऋतवः । अङ्गानि । सँवत्सर इति सं – वत्सरः ।
आत्मा । रश्मयः । केशाः । नक्षत्राणि । रूपम् । तारकाः । अस्थानि ।
नभः । माँसानि । ओषधयः । लोमानि । वनस्पतयः । वालाः ।
अग्निः । मुखम् । वैश्वानरः । व्यात्तमिति वि – आत्तम् । 53 (50)

7.5.25.2

समुद्र उदरमन्तरिक्षं पायु-र्धावापृथिवी आण्डौ ग्रावा शोपः
सोमो रेतो यज्जज्जभ्यते तद्वि द्योतते यद्विधूनुते तथ् स्तनयति
यन्मेहति तद्वर्षति वागेवास्य वागर्वा अश्वस्य जायमानस्य महिमा

पुरस्ता॑ज्जायते॑ रात्रिरे॑नं॑ महि॑मा पश्चा॑दनु॑ जायत॑ ए॒तौ वै॑ महि॑माना-
वश्च॑मभितः॑ सं ब॑भूवतु॑र्.हयो॑ दे॒वानव॑ह ( ) द॒र्वाऽसु॑रान् वा॒जी
गन्ध॑र्वानश्चो॑मनु॒ष्यान्त् समु॑द्रो वा अश्च॑स्य॒ योनिः॑ समु॒द्रो बन्धुः॑ । 54

7.5.25.2 - Padam

समु॒द्रः । उ॒दर॑म् । अ॒न्तरि॑क्षम् । पा॒युः । द्या॒वापृ॑थि॒वी इति॑
द्या॒वा - पृ॑थि॒वी । आ॒ण्डौ । ग्रा॒वा । शो॒पः । सो॒मः । रे॒तः । यत् ।
जञ्ज॑भ्यते॑ । तत् । वी॒ति । द्यो॒तते॑ । यत् । वि॒धूनु॑त इति॑ वि-धू॒नुते॑ ।
तत् । स्त॒नय॑ति । यत् । मे॒हति॑ । तत् । व॒र्षति॑ । वाक् । ए॒व ।
अ॒स्य । वाक् । अ॒हः । वै । अश्च॑स्य । जा॒यमा॑नस्य । महि॑मा ।
पुर॑स्तात् । जा॒यते॑ । रा॒त्रिः । ए॒नम् । महि॑मा । पश्चा॑त् । अ॒न्विति॑ ।
जा॒यते॑ । ए॒तौ । वै । महि॑मानौ । अश्च॑म् । अ॒भितः॑ । स॒मिति॑ ।
ब॒भूवतुः॑ । ह॒यः । दे॒वान् । अ॒वह॑त् ( ) । अ॒र्वा । अ॒सुरान् । वा॒जी ।
गन्ध॑र्वान् । अश्चः॑ । म॒नुष्या॑न् । समु॒द्रः । वै । अश्च॑स्य । यो॒निः ।
समु॒द्रः । बन्धुः॑ । 54 (62) (व्या॑त्त - म॒वह॑द् - द्वा॒दश॑ च) (A25)

पद पाठे (वाक्य सहित) – सप्तमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 25 Anuvaakams :-

(गावो – गावः सिषासन्तीः – प्रथमे मासि – समान्यो – यदि
सोमौ – षडहै – रुथ् सृज्या(3)न् – देवाना – मर्क्येण – चर्माऽव
– पृथिव्यै – दत्वते – कस्त्वा – ऽनये – यो वै – यः प्राणतो –
य आत्मदा – आ ब्रह्म – त्नाऽक्रान् – जज्ञि बीज –
माग्नेयोऽष्टाकपालो – ऽनयेऽहोमुचेऽष्टाकपालो – ऽनये समनमद्
– ये ते पन्थानो – यो वा अश्वस्यमेध्यस्य शिरः –
पञ्चविंशतिः)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(गावः – समान्यः – सवनमष्टाभि – वा एते देवकृतञ्चा –
ऽभिजित्या इत्याहु – वर्रुणोऽद्भिः साम्ने – चतुष् पञ्चासत्)

First and Last Padam of fifth Prasnam of 7th Kandam :-

(गावः – समुद्रो बन्धुः)

पद पाठे (वाक्य सहित) – सप्तमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Kaanda Korvai with starting Padams of all 5 Prasanams of Kandam 7

प्र॒जन॑न॒ञ् - सा॒द्याः - प्र॒ज॒वं - बृ॒ह॒स्प॒ति - र्गा॒वः - प॒ञ्च

Samhita Korvai with starting Padams of all Seven Kandams

इ॒षे - वा॒य॒व्यं - प्र॒जा॒प॒ति - यु॒ञ्जा॒नाः - सा॒वि॒त्रा॒णि -
प्रा॒ची॒न॒व॒ञ्शो - प्र॒ज॒न॑न॒ञ् - स॒प्त

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति सप्तमं काण्डं ॥

॥ इति तैत्तिरीयसंहिता समाप्ता ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – सप्तमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 7 – Prasanam 5 – TS 7.5

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	6	313
Anuvakam 2	2	102
Anuvakam 3	2	84
Anuvakam 4	2	102
Anuvakam 5	2	119
Anuvakam 6	4	215
Anuvakam 7	4	220
Anuvakam 8	5	261
Anuvakam 9	4	181
Anuvakam 10	1	49
Anuvakam 11	2	102
Anuvakam 12	2	102
Anuvakam 13	1	38
Anuvakam 14	1	47
Anuvakam 15	3	140
Anuvakam 16	1	38
Anuvakam 17	1	39
Anuvakam 18	1	41
Anuvakam 19	2	93

पद पाठे (वाक्य सहित) – सप्तमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Anuvakam 20	1	31
Anuvakam 21	1	24
Anuvakam 22	1	30
Anuvakam 23	2	104
Anuvakam 24	1	44
Anuvakam 25	2	112
Total →	54	2631

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in